

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ ANADOLU BÖLGESİNDE TAKIM SPORLARI
YAPAN SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLER VE ŞİDDET
EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kerim Ali AKGÜL

SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Hakan SUNAY

ANKARA
2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ ANADOLU BÖLGESİNDE TAKIM SPORLARI
YAPAN SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİLERİNİN DEĞERLER VE ŞİDDET
EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kerim Ali AKGÜL

SPOR BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Hakan SUNAY

ANKARA
2023

ETİK BEYAN

Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlayıp sunduğum “İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikir/hipotezi tümüyle tez danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan deneysel çalışma/araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Adı-Soyadı : Kerim Ali AKGÜL

Tarih :

İmza :

KABUL VE ONAY

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Spro Bilimleri Anabilim Dalında

Kerim Ali AKGÜL tarafından hazırlanan “İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 14/06/2023

Prof. Dr. Semiyha TUNCEL

Ankara Üniversitesi

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Hakan SUNAY

Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Mücahit FİŞNE

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Tez hakkında alınan jüri kararı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
Kabul ve Onay	iii
İçindekiler	iv
Önsöz	vi
Simgeler ve Kısaltmalar	viii
Çizelgeler	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Değer	2
1.1.1. Değer Kavramı	2
1.1.2. Değer Sınıflaması	4
1.1.3. Bireysel Değerler	8
1.1.4. Sportif Değerler	10
1.2. Şiddet	12
1.2.1. Şiddet Kavramı	13
1.2.2. Şiddetin Nedenleri	14
1.2.3. Şiddet Türleri	18
1.2.4. Spor Kavramı	20
1.2.5. Sporda Şiddet	21
1.3. Araştırmanın Amacı	24
1.4. Araştırmanın Önemi	24
1.5. Araştırmanın Özgünlüğü	25
1.6. Araştırmanın Sınırlıkları	25
1.7. Etik Prosedür	25
1.8. Gizlilik	25
1.9. Sonuçların Paylaşımı	26
2. GEREÇ VE YÖNTEM	27
2.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni	27
2.2. Çalışma Grubu	27
2.3. Veri Toplama Araçları	28
2.3.1. Bireysel Değerler Envanteri	28
2.3.2. Takım Sporlarında Şiddet Eğilimi Ölçeği	28
2.4. Verilerin Analizi	28
3. BULGULAR	32
4. TARTIŞMA	50
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	59
ÖZET	61
SUMMARY	62
KAYNAKLAR	63
EKLER	71
Ek-1. Etik Kurul İzni	71
Ek-2. Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu	74

Ek-3. Kişisel Bilgi Formu	75
Ek-4. Bireysel Değerler Envanteri	76
Ek-5. Takım Sporları Şiddet Eğilim Ölçeği	78
Ek-6. Kurum izinleri	79

ÖNSÖZ

Dünyada en çok sevilen ve takip edilen spor branşlarının başlarında hiç şüphesiz takım sporları gelmektedir. Futbolda rakipler eğlence ve spor zevki yaşamak için birbirleri ile müsabakaya girmektedirler. Ancak günümüzde bu durum tam tersi duruma evrilmiştir ve artık birbirleriyle düşmanmış gibi mücadele eden takımların çoklu örnekleriyle doludur. Özellikle ülkemiz de neredeyse her ay sporda şiddet olaylarına şahit olmaktayız. Gerek saha içerisinde gerek saha dışında yaşanan şiddet olayları sporun aslının dışına çıkıldığının ve artık topluma seyir zevki ve oyun estetiğinden çok kötü örnek olma durumuna gelmektedir. Şüphesiz saha içerisindeki oyuncuların şiddet örnekleri sergilemesi onu seyreden taraftarlarında bu örnek alarak aynı davranışları sergilemesi kaçınılmazdır. Bu durumun önüne geçilebilecek en önemli faktör eğitimidir. Özellikle değerler eğitimi. Şüphesiz sağlam değerlere ve ahlaki bilince sahip bir sporcu sporda şiddetin en büyük düşmanı olmalıdır.

Spor her ne amaçla yapılırsa yapılsın özünde sadece bir oyundur. Sporcu olarak örneklerine çok kez şahit olduğum sporda şiddet olaylarını akademik bir bakış açısıyla incelemenin önemli olacağı düşüncesiyle bu çalışmayı yapmaya karar verdim.

Ülkemizin neredeyse her yöresinde mücadele eden takım sporları sporcuları bulunmaktadır. Yapmış olduğum çalışmam tüm takım sporları yapan sporculara, takım sporları yöneticilerine, federasyonlara kısacası alandaki herkese katkıda bulunacağını düşünüyorum.

Tez çalışmam ve akademik hayatım boyunca desteğini asla eksik etmeyen çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Hakan SUNAY'a akademik hayatıma büyük katkıları bulunan Dr.Öğr. Üyesi Mehmet Haşim Akgül, Doç.Dr. Mustafa Şakir AKGÜL, Prof. Dr. Mehmet AKGÜL' e teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca tez yazma sürecimde her zaman yardım ve destekleriyle yanımda olan Dr. Öğr. Üyesi Yasin ALTIN, Dr. Öğr. Üyesi Burhan ÖZKURT, Dr. Öğr. Üyesi Emsal Çağla AVCU, Doç. Dr. Mücahit FİŞNE ve Öğretim Görevlisi Abdulkadir TEKİN hocalarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatım boyunca beni her zaman destekleyen ve yanımda olan kız kardeşim Sıdika Sümeyra AKGÜL ile erkek kardeşim Mehmet Muhsin AKGÜL, en iyi arkadaşım ve babam Ali AKGÜL, hayatımın en önemli parçası annem Ayşe AKGÜL sonsuz teşekkür ederim.

SİMGELER VE KISALTMALAR

F	Frekans
Max	En Yüksek Değer
Med	Medyan
Min	En Düşük Değer
Ort	Ortalama
Ss	Standart Sapma
TDK	Türk Dil Kurumu
Ve Ark.	Ve Arkadaşları
Vs.	Vesaire
WHO	Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization)

ÇİZELGELER

Çizelge 1.1. M. Rokeach'ın değer sınıflaması	4
Çizelge 1.2. Spranger değer sınıflaması	5
Çizelge 1.3. Nelson'ın değer sınıflaması	6
Çizelge 1.4. Schwartz'ın değer sınıflaması	7
Çizelge 1.5. Şiddeti Tetikleyen Bireysel Etkenler	16
Çizelge 1.6. Şiddeti Tetikleyen Toplumsal Etkenler	17
Çizelge 1.7. Şiddeti Tetikleyen Sosyal Etkenler	17
Çizelge 1.8. Şiddetin Spor Sahalarındaki Düzeyleri	22
Çizelge 2.1. Katılımcılara ilişkin demografik ve kişisel bilgiler	30
Çizelge 3.1. Bireysel değerler envanteri ve takım sporları şiddet eğilimi ölçeğine ilişkin betimsel istatistikler	32
Çizelge 3.2. Cinsiyet değişkenine göre T-testi ve Mann-Whitney U testi sonuçları	34
Çizelge 3.3. Sınıf değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları	35
Çizelge 3.4. Sınıf değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları	36
Çizelge 3.5. Anne eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları	37
Çizelge 3.6. Anne eğitim değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları	38
Çizelge 3.7. Baba eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları	39
Çizelge 3.8. Baba eğitim değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları	40
Çizelge 3.9. Yerleşim yeri değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları	41

Çizelge 3.10. Yerleşim yeri değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları	42
Çizelge 3.11. Branş değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları	43
Çizelge 3.12. Branş değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları	44
Çizelge 3.13. Değişkenlerarası Korelasyon Analizi Sonuçları	45
Çizelge 3.14. Fiziksel şiddetin yordanmasına yönelik basit doğrusal regresyon analizi sonuçları	46
Çizelge 3.15. Sözel şiddetin yordanmasına yönelik çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları	47
Çizelge 3.16. Duygusal şiddetin yordanmasına yönelik çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları	48

1. GİRİŞ

İnsan, ait olduğu milletin tarihinden gelen birikimiyle (gelenek, adet, görenek) ya da kimi dünya geneli yaklaşımlarla, iyilik, yardımseverlik, şefkat, merhamet vs. birçok normları öğrenir (Kurtoğlu, 2017). İnsan öğrendiği bu normlara göre hareket eder ve davranışların da bu normların etkisi görüldüğü söylenebilir. Çünkü insan kişisel hayat felsefesini meydana getirirken kendince bir kaç sınırlar yaratır. Sergileyeceği davranışlar atacağı adımlar, vereceği kararlar belli başlı bir sisteme göre tertiplenir. İşte tamda bu noktada değerler meydana çıkar. Değerlerin tamamı hiçbir şekilde olumsuz özellik barındırmamaktadır. Bundan dolayı insanları her açıdan olumluya, iyiye, güzele vs. yol aldirmek için hareketlere ve davranışlara yön veren değerlere ihtiyaç vardır (Bulut, 2011). Bir bakıma bireylerin davranışlarını anlamlandırmanın yöntemi değerlere dayanmaktadır. Bunun en mühim nedeni, insan davranışlarını birçok değerlere dayanarak gerçekleştirmesindendir. Bu sebeple değerler ile insan hareketleri ve davranışları arasında güçlü bir ilişki bulunur. İnsan davranışlarını değerler yönetirler (Güçlü,2015). Değerler, tüm hayatı ve tutumları, ilkeleri ve kişilikten kaynaklanan değerli şeylere etki etmektedir. Aynı zamanda değerler kişilerin dünyaya bakış açıları ile birleşmekte ve öncelik sıralarını tayin etmektedir (Hostetter, 2003).

Spor olgusu bedeni geçen, bio-psiko-sosyo-kültürel, değersel bir varlık alanıdır (Erdemli, 2008; akt. Demirhan, 2014, s. 352). İnsanın oyun oynama niteliğinden kaynaklanan spor, rastlantısal olarak, bireylere göre değişim gösteren, isteyenini istediğini gerçekleştirdiği bir hareket noktasında değil, aksine sportif modeller bütünüdür (Öngel, 1997). İnsan, pistlerde yarışır, dağa tırmanır, sahalarda maçlar yapar, havuzlarda ve denizlerde yüzer, paraşütle atlayış yapar. İnsan bunların hepsini, kendini anlamak ve başkaları ile kendini kıyaslamak, kuvvetini, süratini, kıvraklığını vb. denemek, aydınlanmak, canlanmak, yarışmak, kazanmak, kaybetmek, dayanışma yapmak ya da rekabet etmek için prensip ve kurallar içerisinde değerler ortaya çıkararak yapar. Spor olayı içerisinde olan insan ahlaklı davranış gösterdiğinden dolayı ortaya çıkarılan değerlerin en başında sportif ahlak

gelmektedir. Çünkü spordaki estetiklik ve g z ll k ancak ahlaklı davranış çerçevesinde hareket edildiğinde meydana gelir (Demirhan, 2014, s. 352). Spor olgusuna dâhil olan oyuncuların, oyunun gergin ortamında, fayda ve menfaatlerden bilerek feragat ederek, rakibinin karakterine, evrensel ahlaka saygı göstermesi ve uyum içinde en m kemmeli i ortaya koyması gerekmektedir. Mert e, dürüstçe ve saygıyla oynanan bir oyunda rakibe karşı sıkıntı ve şiddet kullanılmamalıdır. Mağlup olan rakibe saygı gösterilmelidir. Çünkü bu insan haysiyetine karşı gösterilen bir saygıdır. Haysiyetli ve başarılı bir rekabet etmek ve kazanmak kişisel onur ve şeref tarafından da yükselme manasını taşır (Öngel, 1997).

1.1. Değer

Toplumsal manada değerler, toplum tarafından en iyi ve en doğru davranışlara yönelik olarak en faydalı olduğu kabul gören davranış ilkeleridir. Yaşamımızın her anında ve her alanında gerçekleşen tecrübelerimizin önemli bir unsurudur ve bu sebepten dolayı yaşamımızı etkileyerek izler bırakır. Değerler toplumsal yapıyı oluşturan temel birimlerin hepsinin kendine ait benimsediği değerleri bulunmaktadır. Bu birimler (aile, din, spor vb) değerlerin kabul edilip varlığını sürdürmesinde ve yaygınlaştırılmasında mühim görev alırlar (Kuter ve Kuter, 2012). Tarihsel süreçte her insan toplulukları, mevcut birikimini sonraki nesillere aktarma çabası içinde olmuştur. Aileden başlayarak her kurum değerlerin aktarılmasında görev almıştır (Sarıt n , 2018).

1.1.1. Değer Kavramı

Değerler kavramının tam manasıyla idrak edebilmek adına aşağıda farklı kişi veya kurumların değerleri nasıl algılayıp tanımladıklarının örneklerine yer verilmiştir.

Znaniacki tarafından sosyal bilimlere ilk kez kazandırılan değer kavramı Latince “kıymetli olmak” veya “güçlü olmak” manalarına gelen “valere” kökünden türetilerek ortaya çıkarılmıştır. Sosyolojik açıdan değer kısaca kişiye ve insan topluluklarına faydalar sağlayan, istek duyulan ve beğeni hissedilen şey olarak anlamlandırılabilir (Aydın, 2003).

Türk Dil Kurumu’nun (TDK, 2022) güncel Türkçe sözlüğüne baktığımızda “değer” kelimesi “ Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet” olarak tanımlanmaktadır.

Bir başka tanımla değerler çoğunlukla inanç olarak benimsenen, istek duyulan ve bir ilke olarak kullanılan olgulardır. Bu sebeple değerler bir davranışa bir düşünceye veya bir nesneye atfedilmiş kıymeti ifade ederler (Korkmaz, 2014).

Güngör’e göre değer “bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır. ” Buna göre değerler “bir inanç olması bakımından dünyanın belli bir kısmıyla ilgili algı, duygu ve bilgilerimizin bir bileşimidir“ (Güngör,1993).

Rokeach (1973) ise değerleri “Belirli hedeflerin ya da davranışların alternatiflerine oranla daha az ya da daha çok tercih edilmesine dair kalıcı inançlar” olarak açıklamıştır.

Değerler kültürel kümeleri, toplumları ve bireyleri karakterize etmek, zamanla gerçekleşen değişimleri izlemek için kullanılır ve tutum ve davranışların motivasyonel köklerini izah etmek için kullanılan yapılardır (Schwartz, 2012).

Shalom Schwartz (1999) değerleri, “genellikle davranışların/eylemlerin seçilmesine, olayların ve insanların değerlendirilmesine, davranışların/eylemlerin açıklanmasına yardımcı olan sosyal bir aktör ve insanlara yaşamlarında değişken önemlilik içerisinde yol gösteren ilkeler olarak hizmet eden arzu edilebilir amaçlar” biçiminde tanımlamıştır.

1.1.2. Değer Sınıflaması

Değerler üzerinde oldukça çok çalışmalar bulunmaktadır. Değerleri daha iyi kavramak, değerler üzerine yapılacak çalışmalarda kolaylık sağlamak ve değerleri bir kalıp içine oturtabilmek için değerler üzerine çalışma yapan birçok kişi tarafından sınıflandırılmıştır. Literatüre bakıldığında değerler konusunda dünya’da genellikle kabul gören ve kullanılan sınıflamalar; Spranger, Rokeach, Nelson ve Schwartz’a ait sınıflamalardır (Keskin, 2016).

1.1.2.1. Milton Rokeach Değer Sınıflaması

Çizelge 1.1. M. Rokeach’ın değer sınıflaması (1973).

Amaç (Terminal) değerler		Araç (Instrumental) değerler	
Rahat bir hayat	İç huzuru	Hırslı/istekli	Hayal gücü kuvvetli
Heyecanlı bir hayat	Gerçek sevgi	Ufku geniş olma	Bağımsızlık
Başarma hissi	Ulusal güvenlik	Kabiliyetli	Entelektüel
Barış içinde bir dünya	Zevk	Neşeli	Mantıklı
Güzellikler dünyası	Kurtuluş	Temiz	Sevgi dolu/sevecen
Eşitlik	Öz saygı	Cesaretli	İtaatkar
Aile güvenliği	Sosyal tanınma	Affedici	Kibar
Özgürlük	Gerçek dostluk	Yardımsaver	Sorumlu
Mutluluk	Bilgelik/hikmet	Dürüst	Öz kontrol

Çizelge 1.1’e baktığımızda rokeach değerleri Amaç (terminal) ve Araç (instrumental) değerler olarak iki guruba ayırmıştır. Amaç değerler içerisinde rahat bir hayat, gerçek sevgi, iç huzuru, heyecanlı hayat, başarma hissi, güzellikler dünyası, eşitlik, aile güvenliği, barış içinde bir dünya, özgürlük, mutluluk, gerçek sevgi, öz saygı, ulusal güvenlik, zevk, kurtuluş, öz saygı, sosyal tanınma, gerçek

dostluk, bilgelik/hikmet yer almaktadır. Araçsal değerler içerisinde ise hırs/istekli, ufku geniş olma, hayal gücü kuvvetli, kabiliyetli, bağımsızlık, entelektüel, neşeli, mantıklı, temiz, cesaretli, İtaatkâr, affedici, kibar, yardımsever, , öz kontrol, sorumlu, sevgi dolu/sevecen, dürüst yer almaktadır.

1.1.2.2. Spranger Değerler Sınıflaması

Değerlerin sınıflandırmasıyla ilgili bir diğer çalışma Spranger'e ait değerler sınıflandırmasıdır. Spranger değerleri; bilimsel değer, estetik değer, ekonomik değer, sosyal değer, dini değer, politik değer olmak üzere altı grupta sınıflandırmıştır.

Çizelge 1.2. Spranger değer sınıflaması (Akbaş, 2004).

1.Bilimsel Değer	Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir. Bilimsel değerleri olan insan deneysel, eleştirci, akılcı ve entelektüeldir.
2.Ekonomik Değer	Yararlı ve pratik olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemsenmesi gerektiğini belirtir.
3.Estetik Değer	Simetri, uyum ve forma önem verir. Birey hayatı olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür.
4.Sosyal Değer	Başkalarını sevme, yardım ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Bu insan sevgisini insanlara sunar. Nazik ve sempattir, bencil değildir.
5.Politik Değer	Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir.
6.Dini Değer	Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi hazları feda eder

1.1.2.3. Nelson’ın Değerler Sınıflandırması

Nelsonun değer sınıflaması bireysel, grup ve sosyal değerler olarak üç gruba ayrılmaktadır. Çizelge 1.3’te Nelson’ın değer sınıflandırması görülmektedir.

Çizelge 1.3. Nelson’ın değer sınıflaması (Yazıcı, 2006).

Bireysel Değerler	Bireysel değerler, seçim yapmada ve satın aldığımız ürünlerde, hobilerimizde olduğu gibi diğer kişisel tercihlerimizle ilişkilidir (Michaelis 1988: 361 Aktaran Yazıcı 2006: 3).
Grup Değerleri	Grup değerleri, belirli bir grubun üyeleri tarafından paylaşılan değerlerdir. Bu grup; aile, kulüp, dini ya da politik bir grup olabilir (Naylor ve Diem, 1987: 350 Aktaran Yazıcı, 2006: 3).
Sosyal Değerler	Sosyal değerler ise adalet, saygı, farklılık, eşitlik gibi değerlerdir ve bireyin mevcut toplumsal yapı içerisinde varlığını devam ettirmesine yarar (Akbaş 2004: 19 Aktaran Yazıcı 2006: 3).

1.1.2.4. Shalom Schwartz Değer Sınıflaması

Çizelge 1.4. Schwartz'ın değer sınıflaması (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000).

Değer Öbeği Açıklamaları	Değerler Ögeleri
Güç (power): Toplumsal konum, insanlar ve kaynaklar üzerinde denetim gücü	Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görüntüyü koruyabilmek, insanlar tarafından benimsenmek.
Başarı (achievement): Toplumsal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, yetkin, muktedir olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak, zeki olmak.
Hazcılık (hedonism): Bireysel zevke ve hazza yönelim	Zevk ve hayattan tat almak.
Uyarılım (stimulation): Heyecan ve yenilik arayışı	Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak.
Özyönelim (self-direction): Düşünce ve eylemde bağımsızlık	Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, kendine saygısı olmak.
Evrenselcilik (universalism): Anlayışlılık, hoşgörü ve tüm insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek	Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyaya barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma, iç uyum.
İyilikseverlik (benevolence): Kişinin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme	Yardımsever olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevi bir hayat, anlamlı bir hayat, alçak gönüllü olmak.
Geleneksellik (tradition): Kültür ya da dinsel töre ve fıkrlara saygı ve bağlılık	Alçak gönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı bir hayat.
Uyma (confirm): Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlandırılması	Kıbarlık, itaatkar olmak, anne babaya ve yaşlılara değer vermek, kendini denetleyebilmek.
Güvenlik (security): Toplumun var olan ilişkilerin ve kişinin kendisinin huzuru ve sürekliliği	Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek. Temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, bağlılık duygusu, sağlıklı olmak.

Değer sınıflamasının bir diğeri Schwartz'a aittir. Schwartz'ın değer sınıflamasında 56 değer ögesi bulunmaktadır. 10 değer öbeği oluşturan Schwartz, 56 değer ögesini bu değer öbeklerine göre sınıflandırmıştır.

1.1.3. Bireysel Değerler

Değerler toplumsal olarak arzu edilip benimsendiğinden ötürü sosyal sistemlerin ya da kültürlerin bir ürünüdür. Bu bakımdan bireysel değerlerde sosyal ortamlarda gelişir ve bu yüzden bireyler üzerinde güçlü baskıları vardır. Sosyal ortamlardan ortaya çıkan, bireylerce benimsenen, bireylerin duygusal ve davranışsal tepkileri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğuna inanılan değerler, bireyleri kendi değerlerine göre hareket etmeye teşvik eden davranışlardır (Meglino ve Ravlin, 1998).

Birey, doğumundan ölümüne kadar büyüklerinin, akranlarının, önemli gördüğü, sevdiği, saygı duyduğu kişilerin, yaşamındaki deneyimlediği öğrenmenin, yasal kuralların, gelenek ve göreneklerin, adetlerin, dinin ve eğitim ile kısaca toplumun içerisinde sürekli sosyal etkileşim süreci yardımıyla değerleri öğrenir ve bu öğrenmelerini yaşamında hareket, davranış ve düşüncelerine uygular (Uyguç, 2013).

1.1.3.1. Disiplin

Türk Dil Kurumu'nun TDK (2022) güncel Türkçe sözlüğünde “disiplin” kavramı “Kişilerin içinde yaşadıkları topluluğun genel düşünce ve davranışlarına uymalarını sağlamak amacıyla alınan önlemlerin bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır. Disiplin ideal olarak, sosyal olarak tasdik edilmiş ve davranışta ifade edilen değerlere ve tutumlara bireysel bağlılığı içerir (Wayson, 1985).

1.1.3.2. Sorumluluk

İnsanı diğer canlılardan ayırt eden temel fark hareketlerinde, davranışlarında ve düşünce tarzlarında seçme özgürlüğüne sahip olması, iradesi olması ve tüm hareketlerinin etki ve sonuçlarının sorumluluğunu kabul etmesidir (Yeğintürk, 2019).

TDK (2022) güncel Türkçe sözlüğünde “sorumluluk” kavramı “ Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet ” olarak tanımlanmaktadır.

İnsanın dinî sorumluluğu, Tanrı tarafından belirtilmiş olup insanın inanma arzusundan doğduğu söylenebilir. Ahlâkî sorumluluk, yaratılış itibarıyla vicdana sahip her insanın ruhsal bünyesinde var olan ve yerine göre kendisini takdir eden veya suçlu gören vicdanî bir sorumluluk olarak önümüze çıkarken toplumsal sorumluluk ise sosyal çevresine karşı insanın bazı vazifeler üstlendiği hususlar olarak değerlendirilebilir (Yıldız, 2009; aktaran, Gür, 2021).

1.1.3.3. Güven

Literatürü incelediğimizde güven kelimesi hakkında birçok tanımların yer aldığını görmekteyiz. TDK (2022) güncel Türkçe sözlüğünde “Güven” kavramı “Korku, çekinme ve kuşku duymadan inanma ve bağlanma duygusu, itimat” olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanımda ise Cook ve Wall (1980), güven kavramını “kişinin başkalarının söylediklerine ve davranışlarına inanma isteği” olarak tanımlamaktadır (Cook & Wall, 1980, s. 39).

Güven kavramı, bireysel ve sosyal manada en önemli kavramlardan birisini ifade etmektedir. İnsanlar hayatlarını güven kavramı üzerine dayandırmakta ve hayatlarını bu güven kavramının onlarda bıraktığı hissiyatla devam ettirmektedirler (Dokur, 2019).

1.1.3.4. Bağışlama

İnsanlar sosyal bir varlıklar olduğu için sürekli bir birleriyle ilişkili ve etkileşim halindedirler. İnsanlar arasındaki bu ilişkiler sürekli olarak sevgi, saygı, kardeşlik duyguları şeklinde meydana gelmemektedir. Bazı zaman ve durumlarda

insanlar bir birleriyle iyi geçinememekte ve bir birlerine karşı hatalar yapmaktadırlar. Bu hataların düzeltilmesi insanlar arasındaki samimi sevgi, güven ve barış ortamının tekrardan sağlanması, hata yapılanın, hata yapanı bağışlamasıyla mümkün olmaktadır. Bu açıdan bağışlama kavramı hayatımızın içerisinde sürekli olmasa da zaman zaman ortaya çıkan bir kavramdır. Bağışlama kavramının tanımına bakacak olursak TDK (2022) “Bağışlama” kavramını “Herhangi bir kötü davranış için ceza vermekten vazgeçmek, affetmek” şeklinde tanımlamaktadır.

1.1.3.5. Saygı

Saygı kelimesi TDK (2022) güncel sözlüğünde “Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram” olarak tanımlamıştır. Bu tanımdan hareketle insanın içinde var olan sevgi duygusunu karşısında değer verdiği birisine yansıtması olarakta düşünülebilir.

1.1.3.6. Doğruluk

Doğruluk Allah’ın emir ve yasaklarına göre hareket etme ve insanların haklarına saygı gösterme demektir. Başka bir ifadeyle insanın söz ve davranışlarının bir biri ile tutarlı, niyet ve inancında dinen olması gerektiği gibi, dürüst ve iyilikten yana tavır alması anlamında kullanılan bir ahlak terimidir (Uysal, 2006).

1.1.4. Sportif Değerler

Sporcuların bulunduğu sportif yarışmalarda durum ve davranışlarını neticeye ulaştırabilmek için belirli gerekli kurallar bulunmaktadır. Kuralların yer almadığı bir müsabakanın devam ettirilmesi ve bir sonuca ulaştırılması gerçekleştirilemez. Bu müsabakalardaki kurallara uyma düşüncesi sporcuların ahlaki ve etik eğilimlerine tabidir (Tongo, 2020). Bir çok sebepten ötürü sporcularda ortaya çıkan veya

sporcunun karakteristik özelliğinde var olan bu hayret verici üstün gelme eğilimi veya yenme azmi sporcunun sportif ahlaktan ve etikten uzak kalmasına sebep olmaktadır (Işım ve ark., 2019). Bu nedenle herhangi bir sportif olayın içinde yer alan tüm sportif bireylerin ahlaki bir tutuma ve etik değerine sahip olması gerekmektedir.

1.1.4.1. Etik

Felsefenin en önde gelen başlıklarından biri olan ve çoğunlukla felsefe biliminin üstünde durduğu kavramların başında etik kavramı gelmektedir. Etik kavramı hususunda birçok filozof farklı bakış açıları ortaya çıkarmışlardır ve bu bakış açıları genellikle iyi ve kötünün ne olduğuna dairdir (Savaş, 2021). Bu sebeple etik kavramını tanımlayacak olursak etik insan ilişkilerinin kökeninde var olan değerlerin, ahlak açısından iyi veya kötü, doğru veya yanlış olanın özünü ve temelini inceleyen felsefe alanıdır (Akdoğan, 2003).

Bir başka ifadeyle etik, bir insanın davranış biçimlerinden meydana gelen ahlaki standartların tamamı olarak tespit edilirken insanların doğru ve yanlış, iyi ve kötüyü ayırmakta kullanacağı kişisel ölçütler olarak da tanımlanabilmektedir (Bahar, 2014, s.1).

Değerler olarak etik; insanlığın benimsediği kardeşlik, dayanışma, sevgi ve saygı, samimiyet, merhamet gibi büyük ve önemli değerleri içinde bulundurmaktadır. Söz konusu değerler toplumun birlikte bir uyum ve düzen içinde hayatını devam ettirmesi, adaletin ön planda olduğu, sevgi ve saygının eksik olmadığı bir toplum yapısının var olması için önem arz etmektedir (Uslu, 2016). Bu nedenle tüm spor olaylarının da düzen ve uyum içinde, sevgi ve kardeşlik duygusu içerisinde varlığına devam ettirmesi için etik değerlerin benimsenmesi önem arz etmektedir.

1.1.4.2. Ahlak

Var oluş ile dile getirilen ahlak kelimesi ova, dağ, hayvanat, bitkilerden bambaşka olarak insan olabilmenin de kilometre taşı olarak görülmektedir. Her insanoğlunun içinin derinliklerinde bir yerde güzel ahlaka erişmiş olma vuslatı yatmaktadır. Bu büyük amacı ilk sıralara koyarak benliğimize söz geçirebildiğimiz ölçüde ahlaktan payımıza düşeni nasipleniriz (Kürüm, 2021).

İslâm felsefesinde İbn Miskeveyh'ten Gazzâlî'ye Fârâbî'den İbn Sînâ'ya birçok düşünür tarafından ahlâk, "Fikrî bir zorlamaya gerek kalmaksızın fiillerin kendisinden kolayca ortaya çıktığı, nefiste yerleşmiş bulunan bir meleke/hal/heyet" olarak anlatılmıştır (Bircan, 2013, s. 676- 678).

TDK (2022) güncel sözlüğüne baktığımızda ahlak kelimesi "Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağtöre" olarak tanımlanmıştır.

1.2. Şiddet

Bütün hukuki, dini ve ahlaki kurallar insanların birlikte ve bir arada yaşamlarını devam ettirme düzenleri üstlerine dayalıdır. Ancak tüm bu kurallara rağmen hırsızlık, cinayet, şiddet ve terör geçmiş zamanlardan şimdiki günümüze kadar farklı boyutlarda devamlılığını sürdürmektedir. En önemlisi, insanlık ve toplumlar gelişim gösterdikçe "şiddetin azalacağı" yönündeki tahminlerin aksine, şiddet farklı niteliklerde ve yoğunlukta dünyanın her tarafında varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle şiddet insan ve insan toplulukları için kaçınılmaz evrensel ve toplumsal bir olgudur (Özerkmen, Gölbaşı, 2012). Bu bilgilerden hareketle şiddet konusunda sporda nasibini almıştır. Belirli zamanlarda sportif yarışmalarda sporcular veya taraftarlar arasında belirli aralıklarla şiddet hadisesinin meydana geldiğini görmekteyiz. Bu şiddet hadiseleri sakatlamadan ölüme kadar birçok istenmedik sonuçlar doğurmaktadır. Bu hadiseler ırk, kültür ve din ayrımına

bakılmaksızın dünyanın hemen hemen her milletlerde ortaya çıkan bir sorun olmuştur (Tanrıverdi, 2012).

İnsan, içinde hem iyiliğin hem de kötülüğün bulunduğu bir varlık olarak yaratılmıştır. Bu sebepten ötürü yaratılışı gereği olan ahlaki eğilimlerinden uzaklaşıp ahlaka uymayan (küfür etme, hakaret etme, bir başka kişiye saldırma vb.) davranışlar gösterebilir. Yaratılışının bir sonucu olarak ortaya çıkan bu davranışlarının sonunda herhangi bir kişiye açıklamak zorunluluğu içinde bulunmasa da kendisini sorgulayan ve kınayan bir yargıcının/vicdanının muhasebesini kendi içinde yapacaktır (Korkmaz, 2014).

1.2.1. Şiddet Kavramı

Şiddet sözcüğü lisanımıza Arapçadan dâhil olan bir sözcüktür. “Peklik”, “sertlik”, “sıkılık” anlamlarına gelmektedir. Anlamı, İngilizce ve Almanca’daki anlamlarından bazı benzersizlikle ayrılmaktadır. Örnek olarak İngilizce violence sözcüğü Latince violentus ve violare’dan gelmektedir. Cebri, hiddetli, kuvvetli, sert, taşkın zorlu manalarına gelen ilki Wade’e göre “bir şeyin yapılma tarzını” belirtirken, diğeri yani violare, incitmek, bozmak, çiğnemek, lekelemek, zarar vermek, tecavüz etmek, zorlamak, ihlal etmek manalarına gelip “yapılan şeyi” belirtir. Sonuç olarak sözcüğün İngilizce kullanımının Latince temellerinde dikkat çeken şey, biri genel olarak kuvvet hareketini gerektiren diğeri ise uyum göstermeme durumunu içinde barındıran iki esas manasının olduğunu düşünebiliriz (Dursun, 2011).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından şiddet kavramı, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde tanımlanmaktadır. Bir başka ifadeyle ise şiddet bir kişinin bir başkası tarafından caydırıcı bir uyarıcıya maruz bırakılması, zarar verme niyetiyle yapılan davranış, Bir mağdura karşı işlenen kötü hareketler

davranışlar vb. ve bu zarar verme davranışlarının başarılı olacağına dair beklenti olarak tanımlanabilir.

Şiddet, insanın içinde bulunan saldırgan hareketlerinin, sinirlenme ve öfkelenme durumunun dışa vurulması ile jest ve mimiklerinden söylediği sözcüklere kadar ya da canlıların tamamına zarar veren davranış şekilleri olarak tanımlı yapılabilir (Ağlamaz, 2006).

Yves Michaud (1991, s.11)'a göre şiddet genel bir ifadeyle “Bir karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri veya birkaçı doğrudan veya dolaylı, toplu veya dağınık olarak, diğerlerinin bir veya birkaçının bedensel bütünlüğüne veya törel (ahlaki/moral/manevi) bütünlüğüne veya mallarına veya simgesel ve sembolik-kültürel değerlerine, oranı ne olursa olsun zarar verecek şekilde uygulanırsa, orada şiddet vardır” olarak açıklamıştır.

1.2.2. Şiddetin Nedenleri

Şiddet, temel özellikleri neler olursa olsun, zamanlara ve toplumlara göre değişim gösteren toplumsal bir vakıadır. Herhangi bir şiddet olayı farklı toplumlarda bambaşka bir mana yüklenebileceği gibi, aynı toplumda farklı zamanlarda farklı idrak edilebilir. İnsan toplulukları değişim yaşadığı gibi toplumsal normların da değişim yaşaması olağandır. Şiddet tek bir sebebe dayanmayan fonksiyonel bir olay olarak önümüze gelmektedir. Şiddet olayında ideolojik, psikolojik, sosyolojik ve felsefik kapsamların birlikteliği ön plandadır (Meclis Araştırma Komisyonu, 2013).

Geçmiş zamanlardan günümüze, insanın insana, insanın diğer canlı varlıklara, daha yaygın olarak insanın doğaya karşı ortaya çıkardığı binlerce şiddet emsalleri yer almaktadır. İnsanın yeryüzünde meydana gelişiyile birlikte ortaya çıkan şiddet, farklı teknik ve metotlarla devam etmektedir. Baskın gelen tutkuları doğrultusunda dünyayı idrak eden ve kendisini o kalıpta şekillendiren insan, kendi dışındakilerle iletişim kurarken güçlü arzularının yapısı gereği zorlamaya, engellemeye ve şiddete

başvurmaktadır. İlerlemeci tarih anlayışı kalıbı içerisinde bakıldığı zaman, insanlığın her ilerleyen zaman dilimlerinde daha iyiye, daha hoşnutluğa, daha iyimserliğe gitmesi umulurken bu umutlar genellikle boşa çıkmakta ve tam tersine durumların gittikçe netlik kazandığı bir dünyaya doğru devam edilmektedir. Böylesine aksi durumların olduğu bir dünyaya gidişin tonlarca sebepleri dile getirilebilir (Can, 2010).

1.2.2.1. Bireysel Etkenler

Şiddeti tetikleyen bireysel etkenler, “Sosyal olarak içine kapanık olmak, eğitim başarısının düşük olması, Şiddete maruz kalmak, öfke kontrol edememesi, öfke patlaması yaşamak, yoğun yalnızlık duygusu içerisinde olmak, geçmişinde şiddet içeren davranışların bulunması, başkaları tarafından çabucak kızdırılabilir olmak, bireysel farklılıklara toleransın olmaması, aşırı alınganlık, madde kullanmak, kendine rahat verilmediği duygusunu sık yaşamak, fevri olmak” biçiminde sayılabilir (Ögel ve ark., 2006, s. 11-12). Bu etkenler Çizelge 1.5’te gösterilmiştir.

Bu şiddeti tetikleyen bireysel etkenlerin nedenlerine baktığımızda çoğunlukla sosyal yapıların neden olduğu görülür. Özellikle ergenlik dönemleri veya öncesinde tanık oldukları aile içerisindeki bireylerin birbirlerine olan sevginin yoksunluğu, umursamazlığı veya aşırı yaramazlaştırma durumları, ekonomik imkânların elverişli olmamasından dolayı eğitimin sağlanamaması veya önemsiz olarak görülmesi ve çocukların aile dışında sevgiyi araması, kendisini göstermek için kötü yapılar içine dâhil olması veya uyuşturucu, sigara gibi maddelerde mutluluğu araması bu tür etkenlere örnek olarak verilebilir (Oluk, 2019).

Çizelge 1.5. Şiddeti Tetikleyen Bireysel Etkenler (Ögel ve ark., 2006, s. 11-12).

BİREYSEL ETKENLER	
Sosyal olarak içine kapanık olmak	Eğitim başarısının düşük olması
Şiddete maruz kalmak	Öfke kontrol edememesi, öfke patlaması yaşamak
Yoğun yalnızlık duygusu içerisinde olmak	Geçmişinde şiddet içeren davranışların bulunması
Başkaları tarafından çabucak kızdırılabilir olmak	Bireysel farklılıklara toleransın olmaması
Aşırı alınganlık	Madde kullanmak
Kendine rahat verilmediği duygusunu sık yaşamak	Fevri olmak

1.2.2.2. Toplumsal Etkenler

Şiddet olgusu, bireysel etkilerinden ziyade içinde yaşamı devam ettirilen çevre, toplumsal yapı, medya ve iletişim araçları, sosyokültürel düzey gibi etmenlerden etkilenmektedir. Bireyin yaşadığı çevrenin şiddet olgusunu normalleştirmesi bireyin şiddet eğilimini etkileyip arttırmaktadır. Sonuç olarak toplum, bireylerin şiddet eğilimleri, şiddete başvurusu, şiddete bakışı gibi birçok konuda bireyleri etkileme niteliği vardır (Tepe, 2021).

Şiddeti tetikleyen toplumsal etkenlere bakacak olursak bunları, “Sosyal ve toplumsal düzensizlikler, Şiddetin özellikle erkekler için toplum tarafından mazur görülmesi, Uyuşturucu ve ateşli silahlara ulaşım kolaylığı, Şiddet içeren programlar, filmler, bilgisayar oyunları, Eğitim sistemindeki yaşanan sıkıntılar, Olumsuz okul ortamı, Medyanın olumsuz etkisi, Akran baskısı, Ekonomik sıkıntılar, Olumsuz arkadaş grupları, Toplumda silah, çete, zararlı madde kullanımı gibi şiddet ortamını getirecek olan etmenlerin yaygınlaşması, Olumsuz mahalle ortamı” şeklinde sayabiliriz.

Çizelge 1.6. Şiddeti Tetikleyen Toplumsal Etkenler (Erdem, 2017).

Toplumsal etkenler	
Sosyal ve toplumsal düzensizlikler	Şiddetin özellikle erkekler için toplum tarafından mazur görülmesi
Uyuşturucu ve ateşli silahlara ulaşım kolaylığı	Şiddet içeren programlar, filmler, bilgisayar oyunları
Eğitim sistemindeki yaşanan sıkıntılar	Olumsuz okul ortamı
Medyanın olumsuz etkisi	Akran baskısı
Ekonomik sıkıntılar	Olumsuz arkadaş grupları
Toplumda silah, çete, zararlı madde kullanımı gibi şiddet ortamını getirecek olan etmenlerin yaygınlaşması	Olumsuz mahalle ortamı

1.2.2.3. Sosyal Etkenler

Bireylerde bireysel ve toplumsal olduğu kadar sosyal etkenlerde şiddeti etkileyen nedenler arasında gösterilebilir. Şiddeti tetikleyen sosyal etkenlere bakacak olursak bunları, “Demografik yapı ve bunun değişimi, Toplumdaki sosyo-ekonomik eşitsizlikler, Çocuk ve aile politikaları, Koruyucu sağlık hizmetlerinin varlığı, Sosyal yardım sisteminin varlığı ve etkinliği, Adalet sisteminin işleyişi” olarak sayabiliriz.

Çizelge 1.7. Şiddeti Tetikleyen Sosyal Etkenler (Erdem, 2017).

SOSYAL ETKENLER	
Demografik yapı ve bunun değişimi	Toplumdaki sosyo-ekonomik eşitsizlikler
Çocuk ve aile politikaları	Koruyucu sağlık hizmetlerinin varlığı
Sosyal yardım sisteminin varlığı ve etkinliği	Adalet sisteminin işleyişi

1.2.3. Şiddet Türleri

1.2.3.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, ceza olarak yapılması amacıyla fiziksel olarak karşısında herhangi bir kişiye karşı her türlü fiziki zararı verecek yöntem ve tekniklerin uygulanmasıdır. Bir başkasının vücut hatlarını yaralayan, zarar vererek ona acı çektiren her türden kötü niyetli davranış fiziksel şiddet olarak adlandırılabilir. Fiziksel şiddet; yumruk, tokat, tekme, ısırma, itmek, kolunu bükme, cimciklemek, boğazına yapışmak, kesici ya da delici bir alet ile kesmek, işkenceler uygulamak, çakmak veya benzeri cisimle yakmak gibi birçok yöntemleri içerisinde barındırmaktadır. Fiziksel saldırının en basit neticesi, basit yaralama olabilir ama en büyük neticesi hayatı tehlike içeren yaralamalar olabilir (Özgentürk ve ark., 2012).

Genel olarak şiddet, kısa ve kapsamlı manalarıyla iki farklı şekilde adlandırılabilir. Şiddetin kısa manasıyla, somut özellikleri ile fiziksel şiddet akla gelir. İnsanların vücutsal bütünlüğüne, dışarıdan müdahale ile kaba ve acı hissettirici hareket ve davranışlardır. Öldürme, yaralama, taciz, hırsızlık, yan kesicilik ve kaçırma gibi bedensel sağlığı veya bireysel hürlüğü tehlikeye düşüren olaylar, intihar etme ve intihara niyet etme gibi kişinin kendine yönelik durumlar ve herhangi bir eşyaya zarar verme, şiddetin kısa anlamı içerisinde yer alır. Bunun gibi durumlarda, şiddet vakasının şahsen kendisi veya sonuçları, kısmense her ikisi birlikte gözle görünür durumdadır bu sebepten dolayı kısa manada şiddeti “görünür şiddet” olarak algılamamız olasıdır (Güneş, 2015). Buradan hareketle kısa manada görünür olarak adlandırılan ve somut olarak gözle gördüğümüz bu şiddet kavramını da fiziksel şiddet olarak düşünebiliriz.

Fiziksel şiddet, şiddet türleri arasında en görünür olanıdır. Fiziksel şiddet, çoğunlukla direkt olarak vücuda yöneliktir ve vücutsal güce dayanır. Acı ve korku hissettirecek davranışlar sergilemeyi hedefler. Bu şiddet çeşidinin, küçük yaralanmalara neden olan davranışlardan cinayete varana kadar büyük bir genişlikte uygulanabildiği görülmektedir. Yumruk veya tokat atmak, tekme atmak, çekip-

itmek, her hangi bir bireyin bedeni üzerinde sigara söndürmek veya kesici-sivri bir araçla yaralamak fiziksel şiddete örnek olarak verilebilir. Fiziksel şiddeti gerçekleştirenin fiziksel güce dayanabildiği ya da kesici-delici bazı aletler gibi çeşitli alet ve edevatlar yardımıyla ile uygulanabildiği gibi gerçekleştirenin ihmali davranışlarında da ortaya çıkabilmektedir (Adak, 2000 akt., Akkaş ve Uyanık, 2016).

1.2.3.2. Psikolojik Şiddet

Psikolojik (duygusal) şiddet, mağdurun kendine yönelik değer yargılarına, özüne, saygısına tahrip etmeyi, korkutmayı amaçlayan; kendisini zavallı ve zayıf hissetmesine sebep olan ve şiddete müracaat eden kişinin bir şiddetin mağdurunu el altına aldığını hissetmesini amaçlamış bir şiddet çeşididir. Hor görmek, küçük düşürmek, manevi zorlamada bulunmak, görmemezlikten gelmek, dışlamak, tecrit etmek psikolojik (duygusal) şiddet hareket ve davranışlarına örnek olarak söylenebilir (Meclis Araştırma Komisyonu, 2013).

Psikolojik şiddet duyguları hedef alan bir saldırdır. Psikolojik şiddet herhangi bir kişinin iyi niyetten uzak saygısız hareketlerinin karşısındakine duygusal olarak yıpratmaya başlamasıyla başlamaktadır. Bir kişinin, diğer insanları kendi arzuları ile veya istekleri dışında başka bir kişiyi dışlamak hedefiyle çevresinde toplaması ve düzenli olarak kötü niyet içeren davranışlar sergileme, ima, alay ve karşısındakinin sosyal itibarını yere serme gibi yollarla, saldırgan bir hava oluşturarak onun bulunduğu ortamda mutsuz olmasına psikolojik motivasyonunun düşmesine ve hatta yaşamdan zevk almamaya neden olması psikolojik şiddet olarak söylenebilir (Davenport ve ark., 2003).

En çok göz önüne gelen ve genel duygusal şiddet türleri, Küçük görme (aşağılama), Ses yükseltme, beceriksiz olduğunu, hiçbir şey beceremediğini söyleme, psikolojik düzeyde kıskançlık, korkutma, ne yaptığını soruşturma oluşturmaktadır. Şiddet biçimleri arasında en yaygın olanıdır (Vatandaş, 2003, Akt., Şahin, 2010).

1.2.3.3. Sözel Şiddet

İnsanlar; dünyaya adını atar atmaz şiddetin bulunduğu ortamının içinde hayata gözlerini açmakta ve bu süreç ölümleri gerçekleşene kadar devam etmektedir. Çünkü şiddet dünya üzerindeki tüm canlılarda bulunan iptidai bir içgüdüdür. İnsan düşüncelere sahip olan, düşünceleri yönünde üretken olan, dili ve konuşma becerisi ile diğer varlıklardan üstün olarak yaratılmış bir varlıktır. İnsanları diğer canlılardan ayıran özellik içgüdülerinin kendi istekleri doğrultusunda kullanma bilmeleri ve düşüncelerini sözel olarak getirebildiği bir dile sahip olmasıdır. Ama maalesef ki insanlık günlük hayatta sürekli olarak kullandığı ve özel olarak sahip olduğu bu dili her zaman iyi ve fayda sağlayıcı yönde kullanmamaktadır. Bunun neticesinde de sözel şiddet bireyin doğumundan ölümüne kadar olan sürede en sık karşılaştığı şiddet türü olarak karşımıza çıkmaktadır. “El yarası geçer ama dil yarası geçmez” atasözü bizlere sözel olarak uygulanan şiddetin üzerinden zaman geçse de insanlar üzerinde bıraktığı etkisinin kalıcı olduğunu anlatmaktadır (Çiftpınar, 2003).

Sözel şiddet bağırma, çağırma, kötü sözler söyleme, küfür etme, aşağılama, hakaret, azarlama, biçimlerinde uygulanan şiddetin bir türüdür. Söylenen kötü sözler, küfürler ve hakaretler, korku verme ve isteklerini yaptırmaya yönelik olarak kullanılmaktadır. Bundan dolayı sözel şiddet için Korku faktörü ön plana çıkan bir kavram olarak düşünülebilir. Hakaret etme, alçak görme, aşağılama, kaldırması zor sözler dile getirme, güveni yıkan psikolojik olarak istismara neden olan uygulamalar, sözel şiddet olarak düşünülmektedir. Toplumsal yaşamda, edep, düzen ve disiplin sağlamak amacıyla bir metot olarak kullanılan sözel şiddet, bireylerde zihinsel ve ruhsal zarara neden olmakta ve şiddet hareketlerine yönelimi artırmaktadır (Güz, 2007, akt. Özen ve Kartelli, 2017, s81-93).

1.2.4. Spor Kavramı

Fişek (1998:37) sporu “Yapan (sporcu) açısından kazanmaya dönük teknik ve fiziki bir çaba; izleyen (seyirci) açısından yarışmaya dayalı estetik bir süreç; toplum

genelinde oluşturulan bütün içinde de, yerine göre o toplumun çelişki ve özelliklerini olduğu gibi yansıtan bir ayna (ya da bağımlı değişken), yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir araç, ama son tahlilde, önemli bir toplumsal kuramdır.” Şeklinde tanımlamıştır.

Koçtürk (1969) sporu "Spor ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştirirken, belirli kurallar altında araçlı ya da araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman kavramı içerisinde veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirilerek yaptığı sosyalleştirici, toplumla örgütleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur" şeklinde tanımlamıştır (Koçtürk, 1969 akt., Akkoyunlu, 1996).

1.2.5. Sporda Şiddet

Bireylerin ve insan topluluklarının birlikte bir arada hayatlarını devam ettirmesini sağlayan genel olarak sahiplenilmiş değerleri vardır. Bu değerler insanların bir araya gelip örgüt veya birimler kurmalarından günümüz zamanına kadar sosyal, dini siyasal, hukuksal ve ekonomik birçok etkenin etkisi ile var olmuştur. Sevgi, saygı, güler yüz, hoşgörü, kibarlık, yardımseverlik, cömertlik gibi değerler örnek olarak söylenebilir. Fakat bu değerlerin farklı nedenlerden dolayı aslını yitirmeye başlama süreci ile birlikte toplumsal sorunlar çoğalmaya başlar. Tamda bu noktada bir kaç toplumsal sorunlarda olduğu gibi şiddet de toplumun savaştığını önemli hale getiren sosyal bir sıkıntı olarak karşımıza çıkar. İnsanların hayatlarında oluşmuş ve oluşmaya da devam etmekte olan bu şiddet kavramı insanlığın içerisinde yer alan olay ve olgulara da yansımaktadır (Saz, 2013). Spor bu olgulardan birisidir. Spor, çok fazla ön plana çıkan bir olay değilken, şimdiki zamanımızda toplumun başnoktasında yer alan ve çok ilgi gösterilen bir sektör halini almıştır. Bundan dolayı İçinde bulunduğumuz çağda spor, içinde bulunduğu toplumlardan farklı olarak görülmemelidir (Çağlayan ve Fişekçioğlu, 2004).

Spor, insanlık dünyasında insanlara zevk, estetik, sağlık ve huzur veren evrensel bir unsur olarak karşımızdadır. Ancak Sporun karşısındaki en büyük tehlike sporda şiddet unsurunun spor olaylarının içerisinde yer alması ve her geçen sürede yaygınlaşmasıdır (Saz, 2013). Spor bireyleri yaşadıkları sıkıntılar ve zorluklardan uzaklaştırarak mutlu, huzurlu ve zevkli anlar ile vakit geermelerini, rahatlamalarını ve sakinleşmesini sağlayan bir etkinliktir ancak günümüzde spor etkinliklerine baktığımızda sporun manasına aslında var olan güzel ve hoş, duygulara uymayan görüntülerle karşı karşıya kalmakta ve bu görüntülerin git gide boyutu ve etkileri artmaktadır. Spor dostluk, sevgi ve mutluluk kavramlarının yerine artık küfür, dövüş ve şiddet almaya başlamıştır. Buda sporun temel amaçlarından uzaklaşmasına bireylerin veya sporcuların birbirlerine zulüm ettiği ve şiddetin çoğaldığı bir kavram olarak düşünülür hale gelmesine sebep olmaktadır. Temelinde birbirlerine karşıt iki kavram olan spor ve şiddet artık yanyana anılmaya başlanmış ve “sporun olduğu her yerde şiddet vardır” algısının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Girginer ve ark., 2006).

Kanadalı sosyolog Smith (1983), şiddeti spor sahalarında dört düzeyde değerlendirmektedir.

Çizelge 1.8. şiddetin Spor Sahalarındaki Düzeyleri (Ziyagil ve ark., 2012).

BİRİNCİ SEVİYE şİDDET	Futbol gibi sporlarda oyuncuların futbolun parçası olarak kabul ettikleri sert fiziksel temastır. Rakibin ayağından topu alma, rakibi sert şekilde engelleme, rakibe çarpma gibi. Bunun için oyunculara ödeme yapılır ve bunu özellikle topa değil rakibe yapmaları ısrarla istenir.
İKİNCİ SEVİYE şİDDET	Oyun kurallarının ihlal edilmesini kapsayan fakat birçok oyuncu tarafından ma stratejisinin parçası olduğu düşünülürken benimsenen rakibi korkutmak için yapılan kk dirsek vuruşları gibi sınırdaki şiddet hareketleridir.
NC SEVİYE şİDDET	Oyunun resmi kurallarının ihlali olan ve oyunun kesilmesine yol açan ve oyunun normlarına aykırı yarı suç sayılan şiddettir. Örneğin; sporcuları sakatlama potansiyeli olan fauller, yaralanmış ya da sakatlanmış sporcu rolü yapmak veya zaman geçirme amacıyla geç yapılan vuruşlar gibi.
DÖRDÜNCÜ SEVİYE şİDDET	Sporcuların sorgusuzca kınandığı hareketleri kapsayan suç sayılan şiddettir. Rakibi planlayarak yaralamaya yönelik yapılan hareketlerdir. Örneğin; futbolda rakibin kasıtlı topuğuna basmak veya ayak tabanı ile müdahale etmek.

1.2.5.1. Spor Sahalarında Şiddet Örnekleri

“Şükrü Saracoğlu Stadi'nda oynanan Fenerbahçe - Galatasaray derbisinin 90. dakikasında ortalık bir anda karıştı. Sabri Sarioğlu ile Volkan Demirel arasında tansiyon bir anda yükseldi. İki futbolcu da birbirlerinin boğazına sarıldı. Bu ikilinin tartışmasına diğer futbolcular da karıştı. Yaşananlar yaklaşık 3 dakika sürdü. Cüneyt Çakır, ortamın biraz yumuşamasından sonra Volkan Demirel ve Sabri Sarioğlu'nu yanına çağırarak iki futbolcuya da kırmızı kart gösterdi. Kırmızı karttan sonra da tartışmalar devam etti. Volkan ile Sabri yeniden tartıştı. İki futbolcu da arkadaşlarının araya girmesi ile soyunma odasına gitti(Ortak ses, 10.02.2022). TFF'den yapılan açıklamada, PFDK'nın dün gerçekleştirdiği toplantıda, Spor Toto Süper Lig'de Galatasaray ile oynanan derbi maçta, rakip takım oyuncusuna yönelik şiddetli hareketleri nedeniyle Fenerbahçe kalecisi Volkan Demirel'e 5 maç men ve 16 bin 500 lira, Kurulun, rakip takım sporcusuna yönelik şiddetli hareketi nedeniyle Galatasaraylı futbolcu Sabri Sarioğlu'na ise 4 maç men ve 13 bin 500 lira para cezası uyguladığı belirtildi” (Milliyet, 10.02.2022).

“NBA'in en korku verici görüntülerin yaşandığı bu kavga 2004-2005 sezonunda Pistons-Pacers karşılaşmasında yaşandı. Yeni sezonun daha 7.maçında iki takım The Palace'da karşı karşıya geldi. Maçın son dakikasına kadar her şey normaldi. O ana kadar hiç bir gerginliğin olmadığı maçın son 46.saniyesine Pacers 15 sayı önde girmişti. İçeriye giren Ben Wallace'a sert faul yapan Ron Artest'in Wallace tarafından ittirilmesiyle beraber Palace, adeta cehenneme döndü. İçtiği içeceği Ron Artest'e fırlatan taraftar, Artest'i deliye çevirdi. Tamamen kontrolden çıkan Artest artık her gördüğü taraftarı yumruklamaya başladı.Buna Jermaine O'neal ve Stephen Jackson katılınca ortalık çok karıştı. En ağır cezaların verildiği bu kavga NBA tarihinin en unutulmaz kavgaları arasında yer aldı.” (Trtspor, 10.02.2022).

“2004-05 sezonunda St. James' Park'ta Aston Villa'yı konuk eden Newcastle United'da sinirler iyice gerilmişti. Bu gerginlik Lee Bowyer ile Kieron Dyer arasında çıkan bir kavgayla patlama noktasına ulaştı. Birbirine saldıran iki oyuncuyu Villa'lı Gareth Barry ile kendi takım arkadaşları ayırmıştı. Bu kavga sonrasında oyundan atılan iki oyuncu da davranışlarından dolayı menajer Graeme Souness'tan özür dileseler de birbirlerinden özür dilemeyi reddetmişlerdi. Olayın en yakın tanıklarından Barry ise "Ben böyle bir şeyi daha önce hiç görmemişim. İkisi de kafayı yemişti. Umarım pişmandırlar" demişti.” (T24, 2022).

“Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde yapılan Körfez Ülkeleri Birliği Hentbol şampiyonasında olaylar çıktı. Kuveyt'in Salmiya takımıyla Bahreyn'in El Necma takımları arasında oynanan maçın son dakikalarında sahada yaşanan gerginlik şiddete dönüştü ve olan oldu. 22-17 Salmiya takımının üstünlüğüyle devam eden mücadelenin son dakikalarında yenik takım oyuncusunun el

Salmiya takımının oyuncusuna yumruk atmasıyla başlayan olaylarda salon bir anda savaş alanına döndü. Tekme ve yumrukların havada uçtuğu olaylar sırasında bazı oyuncular yaralandı. Polisin bastırmakta zorlandığı olaylar, dakikalarca sürdü. 2 saat ara verilen maç sonunda Salmiya takımı hükmen galip sayıldı. Bu arada iki takımın 4'er oyuncusu diskalifiye edildi ve iki takıma 3'er bin Riyal ceza verildi” (İha, 2022).

“Burdur 1'inci Amatör'ün son hafta maçında Burdur Belediyesporlu Fatih Gördeli, kendisine sert müdahalede bulunan rakibi MAKÜ Sporlu futbolcuya kafa attı. Fatih Gördeli, hakem tarafından direkt kırmızı kartla oyundan ihraç edilirken, pozisyon sonrası her iki takım futbolcuları birbirine girdi” (Cumhuriyet, 2022).

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin Değerler ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde bir çok takım sporlarında şiddet olaylar görülmektedir. Bu yaşanan olaylar kimi zaman büyük sonuçları da beraber getirmektedir. Bu şiddet olayların çoğunluğu genellikle amatör takım sporlarında meydana gelmektedir. Amatör takım sporlarının içerisinde de çoğunluğu spor bilimleri fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bu açıdan takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin şiddeti azaltacak en önemli unsurun değerler olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada sporda şiddetin engellenmesi için ortaya çıkan en önemli faktör olarak değerler olabileceğini ortaya koyarak spor da şiddete yönelik bir çözüm önerisi getireceği düşünülmektedir. Ayrıca ülkemizde bu alanda ortaya koyulan çalışma sayısı kısıtlıdır. Bu sebeple, bu araştırmanın alandaki literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir.

1.5. Araştırmanın Özgünlüğü

Bu çalışmada geniş bir kitleye hitap eden ve çok kişi tarafından benimsenen spor olgusunun içinde yer alan takım sporları sporcularının değerler ve şiddet eğilimi arasındaki ilişki incelenmiş ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. İç anadolu bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin değerler ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelendiği öncü çalışmalardan biri olacağı düşünülmektedir. Bu durumun çalışmaya özgünlük katacağı söylenebilir.

1.6. Araştırmanın Sınırlıkları

Bu çalışma 2020-2022 yılları arasında yapılmıştır. Araştırmaya İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinden 1., 2., 3., ve 4. Sınıf öğrenciler katılmıştır.

1.7. Etik Prosedür

Bu çalışma için Ankara Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 27.06.2022 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında 12/118 sayılı karar neticesinde izin alınmıştır (Ek-1). Katılımcılar araştırmaya gönüllü bir şekilde katılım göstermiştir. Araştırmanın katılımcıları araştırma öncesi araştırma hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirilmiş ve akabinde araştırmaya katılım hususunda Bilgilendirilmiş Onam Formu ile araştırmaya katılım izinleri alınmıştır.

1.8. Gizlilik

Araştırmada gizliliğe dikkat edilmiştir ve elde edilen sonuçlar yalnızca bilimsel bir amaç dahilinde kullanılmıştır. Verilen bilgi ve fikirler gizli tutulmuştur ve bir başka amaç için kullanılmamıştır.

1.9. Sonuçların Paylaşımı

Katılımcılara araştırma sonuçlarının paylaşımının kendilerine, rakiplerine ve diğ r başka bölgelerde takım sporları yapan sporculara yarar temin etme amaçlı olduğunu bildirilmiştir. Araştırmacı eldeki tüm bilgilerin araştırmanın her aşamasında katılımcılarla aktarabileceği konusunda bilgi verilmiştir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli ve desenine, araştırmanın çalışma grubuna, araştırmacı rolüne, araştırmanın verilerinin toplanmasına, araştırma verilerinin analizine ve inandırıcılığa yönelik bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin değerler ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı, nicel araştırma yaklaşımlarından ilişkisel araştırma modeli ile zaman boyutunda kesitsel olarak betimsel nitelikte yürütülmüştür. İlişkisel araştırma, iki veya ikiden daha çok değişken arasındaki ilişkinin derecesini ve yönünü tespit etmeyi amaçlar (Creswell, 2012).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencileri, örnekleme ise Ankara (Ankara Üniversitesi), Konya (Selçuklu Üniversitesi), Sivas (Cumhuriyet Üniversitesi), Karaman (Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi) illerinde takım sporları yapan 230 Erkek, 170 kadın olmak üzere toplamda 405 spor bilimleri fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Ancak 5 öğrenci ölçekleri uygun şekilde doldurmadığı için veri setinden çıkarılmıştır. İç Anadolu Bölgesindeki Ankara, Konya, Karaman ve Sivas illeri Türkiye'yi temsil edebilir. Çünkü tüm bölgelerden öğrencilerin yoğunlukta olduğu bölge İç Anadolu Bölgesidir. Bu yüzden Evrenimizi İç Anadolu Bölgesi oluşturmaktadır. Grup oluştururken amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda katılımcılar spor bilimleri fakültesi öğrencisi ve aynı zamanda takım sporları sporcusudur.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Bireysel Değerler Envanteri

Katılımcıların Bireysel Değerler ölçmek amacıyla; Roy (2003) tarafından geliştirilen Asan ve Diğerleri (2008) tarafından ülkemiz kültürüne uyarlanan “Bireysel Değerler Envanteri” kullanılmıştır. Ölçek 47 maddeden ve disiplin sorumluluk, güven bağışlama, dürüstlük paylaşım, saygı doğruluk ve paylaşım sevgi olmak üzere 5 alt boyuttan oluşan 5’li likert tipli (1 kesinlikle katılmıyorum; 5 kesinlikle katılıyorum) bir ölçektir. Ölçekten alınacak en düşük puan 47 dir, en yüksek puan 235 dir.

2.3.2. Takım Sporlarında Şiddet Eğilimi Ölçeği

Çalışmaya katılan İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin şiddet eğilim seviyelerini tespit etmek için Haskan ve Yıldırım (2012), tarafından geliştirilen “Takım Sporlarında Şiddet Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 17 maddeden ve fiziksel şiddet eğilimi, sözel şiddet eğilimi ve duygusal şiddet eğilimi olmak üzere 3 alt boyuttan oluşan 5’li likert tipli (1Asla doğru değil; 5 Tamamen doğru) bir ölçektir. Ölçekten alınacak en düşük puan 17 dir, en yüksek puan 85 dir. Katılımcıların puanları ne kadar yüksekse şiddet eğilimlerinde o kadar yüksektir. Geçerlik ve güvenirlik araştırmalarına ilişkin elde edilen sonuçlar, bu ölçeğin takım sporları yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin şiddet eğilimlerini ölçmek maksadıyla kullanılabileceğini göstermektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler analiz edilmeden önce eksik ya da hatalı doldurularak araştırmada elde edilen bulguları etkileyecek gözlemler kapsam dışına çıkarılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde betimsel istatistikler kullanılmıştır.

Normallik varsayımı grafiksel incelemeler ve çarpıklık-basıklık değerlerine dayalı olarak değerlendirilmiştir. George ve Mallery (2010) çarpıklık ve basıklık değerleri ± 2 aralığında olduğunda normallik açısından ciddi bir ihlal olmadığını ileri sürmektedir. Bu değerler ± 2 sınırını aştığında normallik açısından ihlal olduğu değerlendirilmiş ve non-parametrik testler uygulanmıştır. Araştırma hipotezlerinin test edilmesinde parametrik gözlendiğinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi gibi analizler uygulanmıştır. Normallik varsayımı için ihlal gözlendiğinde Man-Whitney U ve Kruskal-Wallis gibi testler uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arası ilişkilerin incelenmesinde Pearson korelasyon, Spearman korelasyon analizleri uygulanmıştır. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki yordama etkisinin incelenmesinde ise basit ve çoklu doğrusal regresyon analizleri uygulanmıştır. Regresyon modelleri değerlendirilmeden önce çoklu ve tekli bağlantılılık sorunu, Tolerans ($10 < \text{Tol} < 90$) ve VIF ($\text{VIF} < 10$) istatistikleri ve otokorelasyon sorunu olup olmadığı (Durbin-Watson istatistiği $p < 0,05$) gibi varsayımsal incelemeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulguların yanılma düzeyi %95 güven aralığında ve %5 yanılma düzeyinde değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde JAMOVİ (2.2.2) ve SPSS programından faydalanılmıştır.

Çizelge 2.1. Katılımcılara ilişkin demografik ve kişisel bilgiler.

Değişken	Düzy	f	%
Cinsiyet	Erkek	230	57,5
	Kadın	170	42,5
Üniversite	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	111	27,8
	Selçuk Üniversitesi	97	24,2
	Ankara Üniversitesi	82	20,5
	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	110	27,5
	1, Sınıf	114	28,5
Sınıf	2, Sınıf	76	19
	3, Sınıf	104	26
	4, Sınıf	106	26,5
	Antrenörlük	120	30
Bölüm	Spor Yöneticiliği	159	39,8
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	121	30,2
	İlköğretim	256	64
Anne Eğitim	Lise	90	22,5
	Lisans	44	11
	Lisansüstü	10	2,5
	İlköğretim	174	43,5
Baba Eğitim	Lise	147	36,7
	Lisans	66	16,5
	Lisansüstü	13	3,3
	Köy	54	13,5
Yerleşim	Kasaba	10	2,5
	İlçe	116	29
	İl	220	55
	Futbol	121	30,2
Spor Branşı	Basketbol	41	10,2
	Voleybol	88	22
	Hentbol	31	7,7
	Diğer	119	29,7

Çizelge 2.1’de Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler gösterilmiştir. Demografik ve kişisel bilgiler incelendiğinde katılımcıların cinsiyet değişkenine göre %57,5’i erkek, %42,5’i kadın; Üniversite değişkenine göre %27,8’i Karamanoğlu Mehmet bey üniversitesi, %24,2’si Selçuk Üniversitesi, %20,5’i Ankara Üniversitesi, %27,5’i Sivas Cumhuriyet Üniversitesi; sınıf değişkenine göre %28,5’i 1. sınıf,

%19'u 2. sınıf, %26'sı 3. sınıf, %26,5'i 4. sınıf; bölüm değişkenine göre %30'u antrenörlük; %39,8'i spor yöneticiliği, %30,2'si beden eğitimi öğretmenliği; anne eğitim durumu değişkenine göre %64'ü ilköğretim, %22,5'i lise, %11'i lisans, %2,5'i lisansüstü; baba eğitim durumu değişkenine göre %43,5'i ilköğretim, %36,7'si lise, %16,5'i lisans, %3,3'ü lisansüstü; yerleşim yeri değişkenine göre %13,5'i köy, %2,5'i kasaba, %29'u ilçe, %55'i il; spor branşı değişkenine göre %30,2'si futbol, %10,2'si basketbol, %22'si voleybol, %7,7'si hentbol, %29,7'si diğer olduğu görülmüştür.

3. BULGULAR

Çizelge 3.1. Bireysel değerler envanteri ve takım sporları şiddet eğilimi ölçeğine ilişkin betimsel istatistikler.

Envanter/Ölçek	Alt Boyutlar	Ort.	Med.	Ss	Min	Max	Düzy	Çarpıklık	Basıklık
Bireysel Değerler Envanteri	Disiplin Sorumluluk	4,23	4,38	0,61	1,06	5,00	2,33	-1,58	4,58
							3,66		
							5,00		
	Güven Bağışlama	3,01	3,00	0,50	1,45	4,55	2,33	0,25	0,19
							3,66		
							5,00		
	Dürüstlük Paylaşım	4,04	4,22	0,56	1,22	5,00	2,33	-1,51	3,64
							3,66		
							5,00		
	Saygı Doğruluk	3,36	3,33	0,49	1,83	5,00	2,33	0,18	1,00
							3,66		
							5,00		
Takım Sporları Şiddet Eğilimi Ölçeği	Paylaşım Sevgi	4,28	4,50	0,68	1,00	5,00	2,33	-1,09	1,52
							3,66		
							5,00		
	Fiziksel Şiddet	2,45	2,29	1,11	1,00	5,00	2,33	0,44	-0,74
							3,66		
							5,00		
	Sözel Şiddet	1,70	1,17	0,92	1,00	5,00	2,33	1,36	1,10
							3,66		
							5,00		
	Duygusal Şiddet	1,43	1,00	0,83	1,00	5,00	2,33	2,22	4,60
							3,66		
							5,00		

Not: Ort. = Ortalama, Med. = Medyan, Ss = Standart sapma, Min = En düşük değer, Max = En yüksek değer, Düzy = 1 – 2,33 Düşük, 2,34 – 3,66 Orta, 3,67 – 5,00 Yüksek

Çizelge 3.1’de araştırmada kullanılan bireysel değerler envanteri ve takım sporları şiddet eğilimi ölçeğine ilişkin betimsel istatistiklere yer verilmiştir. Bireysel değer envanteri alt boyutları incelendiğinde araştırma grubunda bulunan bireylerin disiplin sorumluluk puanları yüksek, güven bağışlama puanları orta düzey, dürüstlük paylaşım puanları yüksek, saygı doğruluk puanları orta düzey, paylaşım sevgi puanları yüksek bulunmuştur. Bu ise söz konusu değerlere önem verdiklerini göstermektedir. Güven Bağışlama ve Saygı Doğruluk boyutlarında ortalama ve medyan değerleri birbirine yakındır. Bu alt boyutların çarpıklık ve basıklık değerleri ± 1 aralığındadır. Paylaşım Sevgi boyutunda ise ortalama ve medyan değerleri birbirinde yakındır. Bu alt boyut için basıklık ve çarpıklık değeri yaklaşık olarak $\pm 1,5$ aralığındadır. Söz konusu boyutlar için normallik varsayımının karşılandığı gözlenmiştir. Disiplin Sorumluluk boyutunda ortalama ve medyan değeri arasında ,15 puanlık fark gözlenmiştir, çarpıklık değeri ± 2 aralığında olsa da basıklık değerinin kritik eşiğin üzerinde olduğu gözlenmiştir. Bu boyutta puan dağılımının sola çarpık ve sivri dağılım özelliği sergilediği söylenebilir. Bu nedenle normallik varsayımı karşılanamamıştır. Dürüstlük Paylaşım boyutunda ortalama ve medyan değerleri arasında ,18 puanlık fark olduğu gözlenmiştir. Çarpıklık değeri $\pm 1,5$ aralığında olsa da basıklık değerinin kritik eşiğin üzerinde olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle normallik varsayımı karşılanamamıştır. Takım sporları şiddet eğilimi ölçeği alt boyutları incelendiğinde araştırma grubunda yer alan bireylerin fiziksel şiddet alt boyutu puanları orta, sözel şiddet puanları düşük, duygusal şiddet puanları düşük bulunmuştur. Bu ise şiddet eğilimlerinin düşük olduğunu göstermektedir. Fiziksel Şiddet boyutunda ortalama ve medyan değeri arasındaki farkın ,16 olduğu gözlenmiştir ve çarpıklık-basıklık değerleri ± 1 aralığındadır. Sözel Şiddet boyutunda ortalama ve medyan değerleri arasındaki farkın ,53 olduğu gözlenmiştir. Bu değerler arasındaki fark yüksek olsa da çarpıklık ve basıklık değerleri $\pm 1,5$ aralığındadır. Söz konusu iki alt boyut için normallik varsayımının karşılandığı gözlenmiştir. Duygusal Şiddet boyutunda ortalama ve medyan değerleri arasındaki farkın ,43 olduğu gözlenmiştir ve çarpıklık-basıklık değerleri kritik eşiğin üzerindedir. Duygusal Şiddet boyutundaki puan dağılımının sağa çarpık ve sivri dağılım özelliği sergilediği söylenebilir. Bu ise puanların düşük olma eğiliminde olduğu ve duygusal şiddette yüksek puanların uç değer olma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Çizelge 3.2. Cinsiyet değişkenine göre T-testi ve Mann-Whitney U testi sonuçları.

	Grup	<i>f</i>	Ort.	Med.	Ss	Sonuç	Etki Büyüklüğü ^a
Disiplin Sorumluluk	Erkek	230	4,17	4,31	0,64	U = 17270	RBC = ,12
	Kadın	170	4,30	4,44	0,55	p = ,046*	
Güven Bağışlama	Erkek	230	3,05	3,00	0,46	t = 1,69	-
	Kadın	170	2,97	2,91	0,55	p = ,092	
Dürüstlük Paylaşım	Erkek	230	3,99	4,11	0,58	U = 17595	-
	Kadın	170	4,10	4,22	0,52	p = ,086	
Saygı Doğruluk	Erkek	230	3,35	3,33	0,50	t = - ,20	-
	Kadın	170	3,36	3,33	0,47	p = ,842	
Paylaşım Sevgi	Erkek	230	4,24	4,50	0,71	t = -1,29	-
	Kadın	170	4,33	4,50	0,64	p = ,197	
Fiziksel Şiddet	Erkek	230	2,71	2,71	1,11	t = 5,72	Cohen's <i>d</i> = ,58
	Kadın	170	2,09	1,86	1,01	p <,001**	
Sözel Şiddet	Erkek	230	1,93	1,67	0,98	t = 6,22 ^b	Cohen's <i>d</i> = ,61
	Kadın	170	1,40	1,00	0,74	p <,001**	
Duygusal Şiddet	Erkek	230	1,55	1,00	0,91	U = 15984	RBC = ,18
	Kadın	170	1,27	1,00	0,68	p <,001**	

Not: *p<,05 anlamlılık düzeyi, **p<,001 anlamlılık düzeyi, *f* = Frekans dağılımı, Ort. = Ortalama, Med. = Medyan, Ss = Standart sapma, ^a = p değeri anlamlı sonuçlar için etki büyüklüğü raporlanmıştır. ^b = Eşit varyans varsayımı sağlanamadığı için Welch's t testi raporlanmıştır.

Çizelge 3.2'de cinsiyet değişkenine ilişkin bağımsız örneklem T-testi ve Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir. Bireysel değerler envanterinin Disiplin Sorumluluk alt boyutunda kadın ve erkek grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur (U = 17270, p = ,046). Etki büyüklüğü küçük etkiye işaret etmektedir (RBC = ,12). Kadınların Disiplin Sorumluluk puanları erkeklere kıyasla daha yüksektir. Bireysel değerler envanterinin diğer alt boyutlarında cinsiyet grupları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Takım sporları için şiddet eğilimi ölçeğinin tüm alt boyutlarında kadın ve erkek grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur (Fiziksel Şiddet için t = 5,72 ve p <,001; Sözel Şiddet için t = 6,22 ve p <,001; Duygusal Şiddet için U = 15984 ve p <,001). Etki büyüklükleri Fiziksel Şiddet ve Sözel Şiddet için orta düzey etkiye ve Duygusal Şiddet için küçük etkiye işaret etmektedir (Fiziksel Şiddet için *d* = ,58; Sözel şiddet için *d* = ,61; Duygusal şiddet için RBC = ,18). Tüm alt boyutlarda erkeklerin şiddet eğilimi puanları kadınlara kıyasla daha yüksektir.

Çizelge 3.3. Sınıf değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları.

Değişken	Düzyey	f	Ort.	Ss	Sonuç
Disiplin Sorumluluk ^a	1.Sınıf	114	4,21	0,70	$\chi^2 = ,373$ p = ,946
	2. Sınıf	77	4,23	0,58	
	3. Sınıf	104	4,26	0,51	
	4. Sınıf	105	4,21	0,60	
Güven Bağışlama ^b	1.Sınıf	114	3,07	0,54	F = 2,37 p = ,070
	2. Sınıf	77	2,97	0,41	
	3. Sınıf	104	2,93	0,51	
	4. Sınıf	105	3,06	0,49	
Dürüstlük Paylaşım ^a	1.Sınıf	114	4,01	0,67	$\chi^2 = 1,44$ p = ,695
	2. Sınıf	77	4,03	0,53	
	3. Sınıf	104	4,11	0,46	
	4. Sınıf	105	4,01	0,54	
Saygı Doğruluk ^b	1.Sınıf	114	3,36	0,54	F = ,42 p = ,741
	2. Sınıf	77	3,33	0,41	
	3. Sınıf	104	3,34	0,46	
	4. Sınıf	105	3,40	0,51	
Paylaşım Sevgi ^b	1.Sınıf	114	4,25	0,74	F = ,23 p = ,874
	2. Sınıf	77	4,28	0,61	
	3. Sınıf	104	4,32	0,62	
	4. Sınıf	105	4,25	0,74	

Not: f = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma, ^a = Kruskal-Wallis sonuçları raporlanmıştır.
^b = Tek yönlü varyans analizi raporlanmıştır.

Çizelge 3.3’de sınıf değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi (One-way Anova) ve Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Bireysel değerlerin tüm boyutlarında sınıf düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Disiplin ve Sorumluluk için $\chi^2 = ,373$ p = ,946; Güven Bağışlama için F = 2,37 ve p = ,070; Dürüstlük Paylaşım için $\chi^2 = 1,44$ ve p = ,695; Saygı Doğruluk için F = ,42 ve p = ,741; Paylaşım Sevgi için F = ,23 ve p = ,874). Bütün sınıf düzeylerindeki bireyler her alt boyut için benzer puanlara sahiptir.

Çizelge 3.4. Sınıf değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları.

Değişken	Düzy	f	Ort.	Ss	Sonuç
Fiziksel Şiddet	1.Sınıf	114	2,23	1,05	F = 2,98 p = ,031* TukeyHSD = 1 < 4*
	2. Sınıf	77	2,36	1,10	
	3. Sınıf	104	2,52	1,09	
	4. Sınıf	105	2,66	1,17	
Sözel Şiddet ^a	1.Sınıf	114	1,59	0,87	F = 2,12 p = ,098
	2. Sınıf	77	1,59	0,81	
	3. Sınıf	104	1,7	0,83	
	4. Sınıf	105	1,9	1,11	
Duygusal Şiddet ^b	1.Sınıf	114	1,38	,83	X ² = 5,47 p = ,140
	2. Sınıf	77	1,39	,71	
	3. Sınıf	104	1,44	,83	
	4. Sınıf	105	1,52	,91	

Not: p<,05 anlamlılık düzeyi, f = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart Sapma, ^a = Eşit varyans varsayımı karşılanmadığı için Welch's F testi raporlanmıştır. ^b = Normallik varsayımı karşılanmadığı için Kruskal-Wallis sonuçları raporlanmıştır.

Çizelge 3.4'de sınıf değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları gösterilmiştir. Fiziksel şiddet alt boyutunda en az iki sınıf düzeyi arasında anlamlı fark bulunmuştur (F = 2,98 ve p = ,031). TukeyHSD ile yapılan ikili karşılaştırmalarda ise 1. sınıf ile 4. sınıf arasında anlamlı fark bulunmuştur (Ortalama fark = -,43 ve p = 0,020). 4. sınıftaki bireylerin fiziksel şiddet eğilimi 1. sınıftaki bireylere kıyasla daha yüksektir. Şiddet eğiliminin diğer boyutlarında sınıf değişkeni açısından anlamlı fark bulunmamıştır (Sözel Şiddet için F = 2,28 ve p = ,081; Duygusal Şiddet için X² = 5,47 ve p = ,140).

Çizelge 3.5. Anne eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Değişken	Düzey	f	Ort.	Ss	Sonuç
Disiplin Sorumluluk	İlköğretim	256	4,22	0,63	$X^2 = 2,38$ $p = ,498$
	Lise	90	4,21	0,61	
	Lisans	44	4,33	0,48	
	Lisansüstü	10	4,13	0,40	
Güven Bağışlama	İlköğretim	256	3,01	0,53	$X^2 = ,55$ $p = ,908$
	Lise	90	3,05	0,52	
	Lisans	44	3,04	0,49	
	Lisansüstü	10	3,06	0,55	
Dürüstlük Paylaşım	İlköğretim	256	4,03	0,58	$X^2 = 1,18$ $p = ,757$
	Lise	90	4,08	0,55	
	Lisans	44	4,06	0,47	
	Lisansüstü	10	3,92	0,51	
Saygı Doğruluk	İlköğretim	256	3,34	0,48	$X^2 = 8,67$ $p = ,034^*$
	Lise	90	3,32	0,48	
	Lisans	44	3,45	0,51	
	Lisansüstü	10	3,8	0,58	
Paylaşım Sevgi	İlköğretim	256	4,28	0,71	$X^2 = ,14$ $p = ,948$
	Lise	90	4,26	0,67	
	Lisans	44	4,33	0,57	
	Lisansüstü	10	4,28	0,51	

Not: f = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma

Çizelge 3.5’de anne eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi (One-way Anova) ve Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Bireysel değerlerin Disiplin Sorumluluk, Dürüstlük Paylaşım, Güven Bağışlama ve Paylaşım Sevgi boyutlarında anne eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır (Disiplin ve Sorumluluk için $X^2 = 2,38$ $p = ,498$; Güven Bağışlama $X^2 = ,55$ ve $p = ,908$; Dürüstlük Paylaşım için $X^2 = 1,18$ ve $p = ,757$; Paylaşım Sevgi için $X^2 = ,14$ ve $p = ,948$). Bütün eğitim düzeylerinde bu boyutlar için benzer puanlar olduğu gözlenmiştir. Saygı Doğruluk boyutunda ise anlamlı fark bulunmuştur ($X^2 = 8,67$ $p = ,034$). Dwass-Steel-Critchlow-Fligner ikili karşılaştırmalarına göre anne eğitim düzeyi ilköğretim ve lise olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($W = 3,69$ ve $p = ,045$). Anne eğitim düzeyi lisansüstü olanların Saygı Doğruluk puanı ilköğretim olanlara kıyasla daha yüksektir.

Çizelge 3.6. Anne eğitim değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Değişken	Düzyey	<i>f</i>	Ort.	Ss	Sonuç
Fiziksel Şiddet	İlköğretim	256	2,41	1,08	$X^2 = 1,82$ $p = ,611$
	Lise	90	2,5	1,17	
	Lisans	44	2,44	1,10	
	Lisansüstü	10	2,91	1,26	
Sözel Şiddet	İlköğretim	256	1,69	0,93	$X^2 = 6,57$ $p = ,087$
	Lise	90	1,66	0,92	
	Lisans	44	1,69	0,84	
	Lisansüstü	10	2,43	1,00	
Duygusal Şiddet	İlköğretim	256	1,45	0,87	$X^2 = 1,78$ $p = ,620$
	Lise	90	1,38	0,75	
	Lisans	44	1,37	0,68	
	Lisansüstü	10	1,75	1,06	

Not: *f* = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma

Çizelge 3.6’da anne eğitim değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Şiddet eğiliminin tüm boyutlarında anne eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır (Fiziksel Şiddet için $X^2 = 1,82$ ve $p = ,611$; Sözel Şiddet için $X^2 = 6,57$ ve $p = ,087$; Duygusal Şiddet için $X^2 = 1,78$ ve $p = ,620$). Bütün anne eğitim düzeylerinde bireyler her alt boyut için benzer puanlara sahiptir.

Çizelge 3.7. Baba eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Değişken	Düzey	f	Ort.	Ss	Sonuç
Disiplin Sorumluluk	İlköğretim	174	4,20	0,66	$X^2 = 1,10$ $p = ,778$
	Lise	147	4,23	0,58	
	Lisans	66	4,32	0,50	
	Lisansüstü	13	4,26	0,69	
Güven Bağışlama	İlköğretim	174	2,98	0,57	$X^2 = 3,11$ $p = ,375$
	Lise	147	3,05	0,51	
	Lisans	66	3,08	0,45	
	Lisansüstü	13	3,03	0,51	
Dürüstlük Paylaşım	İlköğretim	174	4,04	0,61	$X^2 = 1,75$ $p = ,625$
	Lise	147	4,05	0,53	
	Lisans	66	4,02	0,50	
	Lisansüstü	13	3,96	0,50	
Saygı Doğruluk	İlköğretim	174	3,33	0,48	$X^2 = 1,29$ $p = ,731$
	Lise	147	3,37	0,47	
	Lisans	66	3,38	0,54	
	Lisansüstü	13	3,47	0,50	
Paylaşım Sevgi	İlköğretim	174	4,29	0,75	$X^2 = 1,66$ $p = ,647$
	Lise	147	4,25	0,64	
	Lisans	66	4,3	0,62	
	Lisansüstü	13	4,35	0,54	

Not: f = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma, ^a = Kruskal-Wallis sonuçları raporlanmıştır. ^b = Tek yönlü varyans analizi raporlanmıştır.

Çizelge 3.7’de baba eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Bireysel değerlerin tüm boyutlarında baba eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır (Disiplin Sorumluluk için $X^2 = 1,10$ ve $p = ,778$; Güven Bağışlama için $X^2 = 3,11$ ve $p = ,375$; Dürüstlük Paylaşım için $X^2 = 1,10$ $p = ,778$; Saygı Doğruluk için $X^2 = 1,29$ ve $p = ,731$; Paylaşım Sevgi için $X^2 = 1,66$ ve $p = ,647$). Bütün baba eğitim düzeylerinde bireyler her alt boyut için benzer puanlara sahiptir.

Çizelge 3.8. Baba eğitim değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Değişken	Düzyey	<i>f</i>	Ort.	Ss	Sonuç
Fiziksel Şiddet	İlköğretim	174	2,45	1,12	$X^2 = 1,17$ $p = ,761$
	Lise	147	2,4	1,11	
	Lisans	66	2,55	1,08	
	Lisansüstü	13	2,4	1,23	
Sözel Şiddet	İlköğretim	174	1,65	0,90	$X^2 = 4,73$ $p = ,193$
	Lise	147	1,67	0,89	
	Lisans	66	1,86	1,02	
	Lisansüstü	13	2,08	1,08	
Duygusal Şiddet	İlköğretim	174	1,47	0,91	$X^2 = ,61$ $p = ,895$
	Lise	147	1,4	0,77	
	Lisans	66	1,37	0,66	
	Lisansüstü	13	1,71	1,08	

Not: *f* = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma

Çizelge 3.8’de baba eğitim değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Şiddet eğiliminin tüm boyutlarında baba eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır (Fiziksel Şiddet için $X^2 = 1,17$ ve $p = ,761$; Sözel Şiddet için $X^2 = 4,73$ ve $p = ,193$; Duygusal Şiddet için $X^2 = ,61$ ve $p = ,895$). Bütün baba eğitim düzeylerinde bireyler her alt boyut için benzer puanlara sahiptir.

Çizelge 3.9. Yerleşim yeri değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Değişken	Düzey	f	Ort.	Ss	Sonuç
Disiplin Sorumluluk	Köy	54	4,13	0,81	$X^2 = 8,08$ $p = ,044$
	Kasaba	10	4,38	0,37	
	İlçe	116	4,14	0,56	
	İl	220	4,29	0,57	
Güven Bağışlama	Köy	54	3,1	0,73	$X^2 = 7,59$ $p = ,055$
	Kasaba	10	2,8	0,52	
	İlçe	116	2,94	0,49	
	İl	220	3,06	0,47	
Dürüstlük Paylaşım	Köy	54	4	0,74	$X^2 = 4,93$ $p = ,177$
	Kasaba	10	4,13	0,41	
	İlçe	116	3,96	0,55	
	İl	220	4,09	0,52	
Saygı Doğruluk	Köy	54	3,37	0,55	$X^2 = 4,41$ $p = ,220$
	Kasaba	10	3,22	0,38	
	İlçe	116	3,31	0,45	
	İl	220	3,38	0,49	
Paylaşım Sevgi	Köy	54	4,29	0,80	$X^2 = 1,06$ $p = ,787$
	Kasaba	10	4,3	0,47	
	İlçe	116	4,23	0,71	
	İl	220	4,3	0,65	

Not: f = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma

Çizelge 3.9’da yerleşim yeri değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına yer verilmiştir. Bireysel değerlerin dört boyutunda anlamlı fark bulunmamıştır ($X^2 = 7,59$ $p = ,055$; Dürüstlük Paylaşım için $X^2 = 4,93$ $p = ,177$; Saygı Doğruluk için $X^2 = 4,41$ $p = ,220$; Paylaşım Sevgi için $X^2 = 1,06$ $p = ,787$). Disiplin Sorumluluk boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı fark bulunmuştur ($X^2 = 8,08$ $p = ,044$). Dwass-Steel-Critchlow-Fligner ikili karşılaştırmalarına göre yerleşim yeri ilçe ve il olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($W = 3,90$ ve $p = ,030$). Yerleşim yeri il olanların Disiplin Sorumluluk puanları ilçe olanlara kıyasla daha yüksektir.

Çizelge 3.10. Yerleşim yeri değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları.

Değişken	Düzy	f	Ort.	Ss	Sonuç
Fiziksel Şiddet	Köy	54	2,72	1,14	$X^2 = 3,98$ p = ,264
	Kasaba	10	2,3	0,87	
	İlçe	116	2,41	1,13	
	İl	220	2,41	1,10	
Sözel Şiddet	Köy	54	1,90	1,07	$X^2 = 2,26$ p = ,521
	Kasaba	10	1,55	0,95	
	İlçe	116	1,70	0,96	
	İl	220	1,67	0,87	
Duygusal Şiddet	Köy	54	1,60	,96	$X^2 = 1,64$ p = ,650
	Kasaba	10	1,23	,55	
	İlçe	116	1,53	1,03	
	İl	220	1,36	,66	

Not: f = Frekans, Ort. = Ortalama, Ss = Standart sapma

Çizelge 3.10'da yerleşim yeri değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Şiddet eğilimlerinin tüm alt boyutlarında yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı fark bulunmamıştır (Fiziksel Şiddet için $X^2 = 3,98$ ve p = ,264; Sözel Şiddet için $X^2 = 2,26$ ve p = ,521; Duygusal Şiddet için $X^2 = 1,64$ ve p = ,650). Bütün yerleşim yerleri değişkenlerinde şiddet eğilimleri puanlarının benzer olduğu gözlenmiştir.

Çizelge 3.11. Branş değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları.

Değişken	Düzey	f	Ort.	Ss	Sonuç
Disiplin Sorumluluk	Futbol	121	4,18	0,66	$X^2 = 2,05$ $p = ,727$
	Basketbol	41	4,24	0,65	
	Voleybol	88	4,24	0,59	
	Hentbol	31	4,3	0,72	
	Diğer	119	4,25	0,51	
Güven Bağışlama	Futbol	121	2,99	0,45	$F = 2,41$ $p = ,053$
	Basketbol	41	3,24	0,49	
	Voleybol	88	3	0,51	
	Hentbol	31	3,09	0,61	
	Diğer	119	2,98	0,59	
Dürüstlük Paylaşım	Futbol	121	3,99	0,60	$X^2 = 2,38$ $p = ,666$
	Basketbol	41	4,11	0,54	
	Voleybol	88	4,04	0,56	
	Hentbol	31	4,07	0,73	
	Diğer	119	4,07	0,48	
Saygı Doğruluk	Futbol	121	3,33	0,47	$F = ,55$ $p = ,700$
	Basketbol	41	3,43	0,60	
	Voleybol	88	3,33	0,43	
	Hentbol	31	3,33	0,55	
	Diğer	119	3,39	0,49	
Paylaşım Sevgi	Futbol	121	4,21	0,73	$F = ,67$ $p = ,615$
	Basketbol	41	4,31	0,65	
	Voleybol	88	4,36	0,65	
	Hentbol	31	4,35	0,82	
	Diğer	119	4,26	0,63	

Çizelge 3.11’de branş değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına yer verilmiştir. Bireysel değerlerin tüm boyutlarında anlamlı fark bulunmamıştır (Disiplin Sorumluluk için $X^2 = 2,05$ $p = ,727$; Güven Bağışlama için $F = 2,41$ ve $p = ,053$; Dürüstlük Paylaşım için $X^2 = 2,38$ $p = ,666$; Saygı Doğruluk için $F = ,55$ $p = ,700$; Paylaşım Sevgi için $F = ,67$ $p = ,615$). Bütün branş değişkenlerinde bireysel değer puanlarının benzer olduğu gözlenmiştir.

Çizelge 3.12. Branş değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçları.

Değişken	Düzey	f	Ort.	Ss	Sonuç
Fiziksel Şiddet	Futbol	121	2,67	1,11	F = 5,24 p <,001
	Basketbol	41	2,38	1,09	
	Voleybol	88	2,43	1,17	
	Hentbol	31	1,83	0,85	
	Diğer	119	2,42	1,08	
Sözel Şiddet ^a	Futbol	121	1,86	0,94	F = 2,54 p = ,043
	Basketbol	41	1,72	0,96	
	Voleybol	88	1,7	1,01	
	Hentbol	31	1,39	0,71	
	Diğer	119	1,63	0,86	
Duygusal Şiddet ^b	Futbol	121	1,57	0,86	X ² = 12,3 p = ,015
	Basketbol	41	1,4	1,00	
	Voleybol	88	1,32	0,69	
	Hentbol	31	1,2	0,69	
	Diğer	119	1,45	0,84	

^a = Eşit varyans varsayımı sağlanmadığı için Welch's F testi raporlanmıştır.

Çizelge 3.12'de branş değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçlarına yer verilmiştir. Şiddet eğilimlerinin tüm alt boyutlarında branş değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur (Fiziksel Şiddet için F = 5,24 ve p <,001; Sözel Şiddet için F = 2,54 ve p = ,043; Duygusal Şiddet için X² = 12,3 ve p = ,015). TukeyHSD ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre Fiziksel Şiddet boyutunda futbol ve hentbol branşları arasında fark bulunmuştur (Ortalama farkı = ,84 ve p <,01). Futbolcuların fiziksel şiddet eğilimi daha yüksektir. Games-Howell ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre Sözel Şiddet boyutunda futbol ve hentbol branşları arasında fark bulunmuştur (Ortalama farkı = ,48 ve p <,05). Futbolcuların sözel şiddet eğilimi daha yüksektir. Dwass-Steel-Critchlow-Fligner testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre futbol ve hentbol branşları arasındaki fark anlamlı değildir, ancak anlamlılığa yakın fark bulunmuştur (W = -3,85 ve p = ,051). Futbolcuların duygusal şiddet eğilimi daha yüksektir.

Çizelge 3.13. Değişkenlerarası Korelasyon Analizi Sonuçları.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1 Disiplin Sorumluluk	1							
2 Güven Bağışlama	0,03	1						
3 Dürüstlük Paylaşım	0,75***	0,01	1					
4 Saygı Doğruluk	0,22***	0,22***	0,23***	1				
5 Paylaşım Sevgi	0,68***	0,07	0,69***	0,16**	1			
6 Fiziksel Şiddet	-0,27***	0,02	-0,19***	0,02	-0,33***	1		
7 Sözel Şiddet	-0,36***	0,01	-0,34***	-0,03	-0,36***	0,61***	1	
8 Duygusal Şiddet	0,32***	0,03	0,31***	0,04	-0,32***	0,44***	0,67***	1

Not: * $p < ,05$, ** $p < ,01$, *** $p < ,001$

Çizelge 3.13’de bağımlı ve bağımsız değişkenler arası ilişkilere yer verilmiştir. Fiziksel şiddet eğilimi ile Disiplin Sorumluluk, Dürüstlük Paylaşım ve Paylaşım Sevgi değerleri negatif yönlü anlamlı ilişkilidir (Sırasıyla $r = -,27$ ve $p < ,001$; $r = -,19$ ve $p < ,001$; $r = -,33$ ve $p < ,001$). Sözel şiddet eğilimi ile Disiplin Sorumluluk, Dürüstlük Paylaşım ve Paylaşım Sevgi değerleri negatif yönlü anlamlı ilişkilidir (Sırasıyla $r = -,36$ ve $p < ,001$; $r = -,34$ ve $p < ,001$; $r = -,36$ ve $p < ,001$). Duygusal şiddet eğilimi Paylaşım Sevgi değerleri negatif yönlü anlamlı ilişkilidir (Sırasıyla $r = -,32$ ve $p < ,001$; $r = -,31$ ve $p < ,001$; $r = -,32$ ve $p < ,001$). Disiplin Sorumluluk, Dürüstlük Paylaşım ve Paylaşım Sevgi boyutlarında puanları yüksek olanların Fiziksel Şiddet, Sözel Şiddet ve Duygusal Şiddet eğilimleri düşük bulunmuştur. Güven Bağışlama ve Saygı Doğruluk boyutları şiddet eğiliminin hiçbir boyutu ile anlamlı ilişkisi bulunmamıştır ($p > ,05$). Buna göre şiddet eğiliminin yordanmasına yönelik kurulan regresyon modellerine şiddet eğilimi ile ilişkili olan bireysel değerler dahil edilmiştir.

Fiziksel şiddet eğiliminin yordanmasına yönelik çoklu doğrusal regresyon modeli kurulmuştur. Model indirgeme çalışması ile yordama etkisi anlamlı bulunmayan Disiplin-Sorumluluk, Güven-Bağışlama, Dürüstlük-Paylaşım ve Saygı-Doğruluk değişkenleri modelden çıkarılmıştır. En sade model ile en geniş model ANOVA ile karşılaştırılmış ve modeller arasında anlamlı fark bulunmamıştır

($p>,05$). Buna göre en sade modelin raporlanmasına karar verilmiştir. Kurulan modelin açıklayıcılığı ,90'nın altındadır. Tol değeri ,10'un üzerinde ve VIF değeri 5'in altındadır ($R^2 = ,08$, Tol = ,92 ve VIF = 1,09). Buna göre modelde çoklu bağlantı ve tekillik sorunu gözlenmemiştir. Ek olarak Durbin-Watson istatistiği hesaplanmış ve anlamlı otokorelasyon sorunu gözlenmemiştir (D-W = 1,85 ve $p=,130$). Fiziksel şiddetin yordanmasına yönelik en sade regresyon modeli Çizelge 3.14'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.14. Fiziksel şiddetin yordanmasına yönelik basit doğrusal regresyon analizi sonuçları.

	B	Std. Hata	t	p	β	%95 Güven Aralığı	
						Alt Limit	Üst Limit
Sabit	4,38	0,34	12,91	< ,001			
Paylaşım Sevgi	-0,45	0,08	-5,77	< ,001	-,28	-,37	-,18

Not: B = Regresyon Katsayısı, β = Standardize Edilmiş Regresyon Katsayısı

Çizelge 3.14'de fiziksel şiddetin yordanmasına yönelik Paylaşım Sevgi değişkeninin yordama etkisinin incelendiği model %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($F_{(1, 398)} = 33,2$ ve $p < ,001$). Modelin açıklayıcılığı küçük etkiye işaret etmektedir ($R^2 = ,08$). Paylaşım Sevgi değişkeni fiziksel şiddet eğilimindeki varyansın %8'ini açıklamaktadır. Paylaşım Sevgi değişkeninde ortaya çıkan 1 birimlik artış fiziksel şiddet eğiliminde ortaya çıkan ,45 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir ($t = -5,77$ ve $p < ,001$). Kurulan regresyon modelinin denklemine aşağıda yer verilmiştir.

$$\text{Fiziksel Şiddet Eğilimi} = 4,38 + -,45 * \text{Paylaşım Sevgi Puanı}$$

Sözel şiddet eğiliminin yordanmasına yönelik Disiplin Sorumluluk, Dürüstlük Paylaşım ve Paylaşım Sevgi boyutlarının yordama etkisinin incelendiği çoklu doğrusal regresyon modeli kurulmuştur. Model indirgeme çalışması ile yordama

etkisi anlamlı bulunmayan Disiplin Sorumluluk boyutu modelden çıkarılmıştır. En sade model ile en geniş model ANOVA ile karşılaştırılmış ve modeller arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>,05$). Bu nedenle en sade modelin raporlanmasına karar verilmiştir. Kurulan modelin açıklayıcılığı ,90'nın altındadır, Tol değeri ,10'un üzerinde ve VIF değeri 5'in altındadır ($R^2 = ,13$, Tol = ,87 ve VIF = 1,15). Buna göre modelde çoklu bağlantı ve tekliklik sorunu gözlenmemiştir. Ek olarak Durbin-Watson istatistiği hesaplanmış ve anlamlı otokorelasyon sorunu gözlenmemiştir (D-W = 1,82 ve $p=,070$). Sözel şiddetin yordanmasına yönelik en sade regresyon modeline Çizelge 3.15'de yer verilmiştir.

Çizelge 3.15. Sözel şiddetin yordanmasına yönelik çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları.

	B	Std. Hata	t	p	β	%95 Güven Aralığı	
						Alt Limit	Üst Limit
Sabit	2,95	0,41	7,19	< ,001			
Paylaşım Sevgi	-0,29	0,10	-3,06	0,002	-0,22	-0,35	-0,08
Dürüstlük Paylaşım	-0,16	0,07	-2,39	0,017	-0,17	-0,31	-0,03

Not: B = Regresyon Katsayısı, β = Standardize Edilmiş Regresyon Katsayısı *Dürüstlük Paylaşım değişkeni için normallik varsayımı karşılanmadığı için puanlar standardize edilmiştir.

Sözel şiddetin yordanmasına yönelik Paylaşım Sevgi ve Dürüstlük Paylaşım boyutlarının yordama etkisinin incelendiği model %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($F_{(2, 397)} = 29,3$ ve $p<,001$). Modelin açıklayıcılığı orta düzeye yakın etkiye işaret etmektedir ($R^2 = ,13$ ve Düzeltilmiş $R^2 = ,12$). Yordayıcı değişkenler sözel şiddet eğilimindeki varyansın yaklaşık olarak %12'sini açıklamaktadır. Paylaşım Sevgi boyutunda gerçekleşen 1 birimlik artış sözel şiddet eğiliminde gerçekleşen -,29 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir ($t = -3,06$ ve $p=,002$). Dürüstlük Paylaşım boyutunda meydana gelen 1 birimlik artış sözel şiddet eğiliminde meydana gelen -,16 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir ($t = -2,39$ ve $p=0,017$). Kurulan regresyon modeline aşağıda yer verilmiştir.

$$\text{Sözel Şiddet Eğilimi} = 2,95 + -,29 * \text{Paylaşım Sevgi Puanı} -,16 * \text{Dürüstlük Paylaşım Puanı}$$

Duygusal şiddet eğiliminin yordanmasına yönelik Disiplin Sorumluluk, Dürüstlük Paylaşım ve Paylaşım Sevgi boyutlarının yordama etkisinin incelendiği çoklu doğrusal regresyon modeli kurulmuştur. Model indirgeme çalışması ile yordama etkisi anlamlı bulunmayan Disiplin Sorumluluk boyutu modelden çıkarılmıştır. En sade model ile en geniş model ANOVA ile karşılaştırılmış ve modeller arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > ,05$). Bu nedenle en sade modelin raporlanmasına karar verilmiştir. Kurulan modelin açıklayıcılığı ,90'nın altındadır, Tol değeri ,10'un üzerinde ve VIF değeri 5'in altındadır ($R^2 = ,14$, Tol = ,86 ve VIF = 1,16). Buna göre modelde çoklu bağlantı ve tekillik sorunu gözlenmemiştir. Ek olarak Durbin-Watson istatistiği hesaplanmış ve anlamlı otokorelasyon sorunu gözlenmemiştir (D-W = 1,90 ve $p = ,340$). Duygusal şiddetin yordanmasına yönelik en sade regresyon modeli Çizelge 3.16'da gösterilmiştir.

Çizelge 3.16. Duygusal şiddetin yordanmasına yönelik çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları.

	B	Std. Hata	t	p	β	%95 Güven Aralığı	
						Alt Limit	Üst Limit
Sabit	1,08	0,44	2,45	0,015			
Paylaşım Sevgi	-0,25	0,10	-2,47	0,014	-0,17	-0,31	-0,04
Dürüstlük Paylaşım*	-0,23	0,07	-3,35	< ,001	-0,23	-0,37	-0,10

Not: B = Regresyon Katsayısı, β = Standardize Edilmiş Regresyon Katsayısı *Duygusal Şiddet ve Dürüstlük Paylaşım değişkeni için normallik varsayımı karşılanmadığı için puanlar standardize edilmiştir.

Duygusal şiddetin yordanmasına yönelik Paylaşım Sevgi ve Dürüstlük Paylaşım boyutlarının yordama etkisinin incelendiği model %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($F_{(2, 397)} = 33,4$ ve $p < ,001$). Modelin açıklayıcılığı orta düzey etkiye işaret etmektedir ($R^2 = ,14$ ve Düzeltilmiş $R^2 = ,14$). Yordayıcı değişkenler

duygusal şiddet eğilimindeki varyansın yaklaşık olarak %14'ünü açıklamaktadır. Paylaşım Sevgi boyutunda meydana gelen 1 birimlik artış duygusal şiddet eğiliminde meydana gelen -,25 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir ($t = -2,47$ ve $p = ,014$). Dürüstlük Paylaşım boyutunda meydana gelen 1 birimlik artış duygusal şiddet eğiliminde meydana gelen -,23 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir ($t = -3,35$ ve $p < 0,001$). Kurulan regresyon modeline aşağıda yer verilmiştir.

$$\text{Duygusal Şiddet Eğilimi} = 1,08 + -,25 * \text{Paylaşım Sevgi Puanı} -,23 * \text{Dürüstlük Paylaşım Puanı}$$

4. TARTIŞMA

Katılımcılara ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir. Demografik bilgiler incelendiğinde katılımcıların cinsiyet değişkenine göre %57,5'i erkek, %42,5'i kadın; üniversite değişkenine göre %27,8'i Karaman oğlu Mehmet bey üniversitesi, %24,2'si Selçuk Üniversitesi, %20,5'i Ankara Üniversitesi, %27,5'i Sivas Cumhuriyet Üniversitesi; sınıf değişkenine göre %28,5'i 1. sınıf, %19'u 2. sınıf, %26'sı 3. sınıf, %26,5'i 4. sınıf; bölüm değişkenine göre %30'u antrenörlük; %39,8'i spor yöneticiliği, %30,2'si beden eğitimi öğretmenliği; anne eğitim durumu değişkenine göre %64'ü ilköğretim, %22,5'i lise, %11'i lisans, %2,5'i lisansüstü; baba eğitim durumu değişkenine göre %43,5'i ilköğretim, %36,7'si lise, %16,5'i lisans, %3,3'ü lisansüstü; yerleşim yeri değişkenine göre %13,5'i köy, %2,5'i kasaba, %29'u ilçe, %55'i il; spor branşı değişkenine göre %30,2'si futbol, %10,2'si basketbol, %22'si voleybol, %7,7'si hentbol, %29,7'si diğer olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin bağımsız örneklem T-testi ve Mann-Whitney U testi kadın sonuçlara göre bireysel değerler envanterinin disiplin Sorumluluk alt boyutunda kadın ve erkek grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bireysel değerler envanterinin diğer alt boyutlarında cinsiyet grupları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Kadınların Disiplin Sorumluluk puanları erkeklere kıyasla daha yüksektir. Kesici'nin (2018) lise öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada katılımcıların sorumluluk puan ortalamalarının cinsiyete göre istatistiksel anlamda anlamlı fark bulmuştur. Kadınların sorumluluk puanları erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucunu bulmuştur. Küçükbiş ve ark. (2022) "Ergen öğrencilerin fiziksel aktivitelerde aldıkları sosyal destek düzeyleri ile bireysel ve sosyal sorumluluk düzeylerinin incelenmesi" konu başlıklı çalışmada ise kız ergen öğrencilerin sorumluluk seviyelerinin erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine Aydın'ın (2016) Beden eğitimi öğretmenleriyle yaptığı çalışmada bireysel değerler envanterinin disiplin sorumluluk dışındaki diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık bulamamıştır. Disiplin sorumluluk alt boyutunda ise kadın öğretmenlerinin erkek öğretmenlerinden daha fazla disiplin ve

sorumluluk sahibi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yine bir başka çalışmada Gömleksiz'in (2007) yapmış olduğu çalışma sonuçlarına göre sorumluluk sahibi olmak ve dürüstlük gibi davranışların kızların erkeklere göre daha çok benimsendiğini sonucuna ulaşmıştır. Genel olarak çalışmamızla paralellik gösteren çalışmalar olsada paralel sonuçları olmayan çalışmalarda bulunmaktadır. Sineren'in (2018) yılında yapmış olduğu çalışmasında araştırmaya katılan öğrencilerin disiplin ve sorumluluk düzeylerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine bir başka çalışmada Çavdar'ın (2009) yılında ilkokul öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmasında bireysel değerler envanterinin disiplin ve sorumluluk alt boyutunda cinsiyet değişkenine göre fark bulamamıştır. Bunun sebebi olarakta örneklem gruplarının yaş düzeyleri, çalışmamızın örneklem gurubuna göre daha yüksek olduğundan kaynaklandığını söyleyebiliriz. Bireysel değerler envanterinin diğer alt boyutlarında cinsiyet grupları arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

Takım sporları için şiddet eğilimi ölçeğinin Fiziksel şiddet, Sözel şiddet ve Duygusal şiddet alt boyutlarında kadın ve erkek grupları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Tüm alt boyutlarda erkeklerin şiddet eğilimi puanları kadınlara kıyasla daha yüksektir. Çetinkaya'nın (2013) üniversite öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında şiddet eğilimlerinde cinsiyete göre anlamlı fark bulmuş, şiddet eğilim puanları dikkate alındığında erkeklerin şiddet eğilim puanlarının kadınlara göre daha yüksek oldukları sonucuna ulaşmıştır. Gençoğlu ve ark. (2014) tarafından yapılmış olan bir araştırmada, cinsiyet değişkenine göre şiddet eğilimlerinde anlamlı fark bulmuş, erkeklerin şiddet eğilim düzeylerinin kızlardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Genel olarak çalışmalar paralellik gösterse de tezat sonuçlar olan çalışmalarda bulunmaktadır. Aytan ve ark. (2019) tarafından yapılmış olan araştırmada katılımcıların cinsiyetlerine göre şiddet eğilimlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulamamışlardır. Bunun sebebi örneklem gurubunda bireysel sporcu gruplarının olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz çünkü bireysel sporların çoğunda rakiple temas bulunmadığından herhangi bir şiddetin ortaya çıkma olasılığının düşük olduğundan kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Yine bir başka çalışmada Eraslan ve ark. (2017) Muay Thai Sporcularıyla yapmış olduğu çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre şiddet eğilimlerinde fark bulamamışlardır. Bunun sebebi çalışmamızın örneklem gurubunun takım sporları sporcusu olması ve direkt olarak şiddet içeren bir spor olmadığından kaynaklandığı söylenebilir.

Katılımcıların sınıf değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi (One-way Anova) ve Kruskal-Wallis sonuçlarına göre bireysel değerlerin tüm boyutlarında sınıf düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bayraktaroğlu'nun (2016) yapmış olduğu "lise öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeyleri ile mizah tarzları ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" isimli çalışmasında sınıf değişkeninin, lise öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerine etki eden önemli bir etken olmadığı sonucunu saptamıştır. Bir başka çalışmada ise Şengün (2008)'in yaptığı "Lise Öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerinin bazı kişisel değişkenler açısından incelenmesi" isimli çalışmasında yaşın ahlaki olgunluk düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Yine Güneş'in (2015) yapmış olduğu "Lise öğrencilerinin şiddet ve değer eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi" isimli çalışmasında lise öğrencilerinin bireysel değerlerinde sınıf değişkenine göre anlamlı fark bulamamıştır.

Katılımcıların sınıf değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçlarına göre. Fiziksel şiddet alt boyutunda en az iki sınıf düzeyi arasında anlamlı fark bulunmuştur. TukeyHSD ile yapılan ikili karşılaştırmalarda ise 1. sınıf ile 4. sınıf arasında anlamlı fark bulunmuştur. 4. sınıftaki bireylerin fiziksel şiddet eğilimi 1. sınıftaki bireylere kıyasla daha yüksektir. Çalışmada şiddet eğilimlerinin ortalamasını incelediğimizde öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça şiddet eğiliminde arttığı görülmektedir. Kılış'ın (2019) yapmış olduğu çalışmada yer alan öğrencilerden 12. sınıfta okuyanların şiddet eğilimi ölçek puanlarının 9. Sınıf, 10. sınıf ile 11. Sınıfta okuyan öğrencilerin şiddet eğilimi ölçek puanlarından daha yüksek seviyede olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptandı. Elde edilen sonuç ile çalışmada yer alan öğrencilerin şiddet eğilim düzeyleri sınıf düzeyleri arttıkça artış gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Yine bir

başka çalışmada Göldağ'ın (2015) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin saldırganlık düzeyleri sınıf düzeyleri arttıkça artış meydana geldiği sonucunu bulmuşlardır. Sonuç olarak Çalışmamızın sonuçları literatürdeki çalışmaların sonucuyla paralellik gösterebilir farklı sonuçlara ulaşan çalışmalarda bulunmaktadır. Işık ve Demircioğlu (2019) araştırmanın bulgularına göre, demografik değişkenlerden sınıf düzeyinin üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerini anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşmış. Bu bulguda üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyi artış gösterdikçe şiddet eğilimlerinin anlamlı düzeyde azalış gösterdiği ortaya konmuştur. Bunun sebebi de farklı bölümdeki öğrencilerin örneklem grubunda olmasından kaynaklandığını ve bu çalışmanın öğrencilerinin ders içeriklerinde değerler ile alakalı derslerin yer almasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Çalışmamızda anne eğitim düzeyi ilköğretim ve lisansüstü olanlar arasında Saygı Doğruluk boyutunda anlamlı fark bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi lisansüstü olanların saygı doğruluk puanı ilköğretim olanlara kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak katılımcıların anne eğitim durumu yükseldikçe saygı ve doğruluk puanı da yükselmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda böyle bir araştırma sonucuna rastlanılmamıştır. Katılımcıların anne eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin tek yönlü varyans analizi (One-way Anova) ve Kruskal-Wallis sonuçlarına göre bireysel değerlerin disiplin sorumluluk, dürüstlük paylaşım, güven bağışlama ve paylaşım sevgi boyutlarında ise anne eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Koyuncu'nun (2020) yapmış olduğu çalışmasında Anne eğitim durumu değişkenine göre katılımcıların bireysel değerler düzeylerinde disiplin ve sorumluluk, dürüstlük ve paylaşım, güven ve bağışlama, paylaşım ve saygı ile saygı ve doğruluk alt boyutlarında anlamlı bir fark saptanmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bir başka çalışmada ise Sineren'in (2018) yılında yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların disiplin ve sorumluluk, dürüstlük ve paylaşım, güven ve bağışlama, paylaşım ve saygı, saygı ve doğruluk, seviyelerinin katılımcıların anne eğitim seviyelerine göre istatistiksel manada anlamlı fark olmadığı sonucunu bulmuştur. Yine Bulut'un (2012) yapmış olduğu çalışmasında öğrencilerin değer eğilimlerinin anne eğitim durumu değişkenine göre etkisinin anlamlı olmadığı sonucunu bulmuştur.

Katılımcıların anne eğitim değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına göre şiddet eğiliminin tüm boyutlarında anne eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Yakut'un (2012) lise öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada şiddet eğilimi ölçeği puan ortalamasının anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucunu bulmuştur. Güler'in (2014) yılında futbolcular üzerinde yapmış olduğu çalışmada futbol oynayanların şiddet eğilimleri ile annelerinin eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucunu bulmuştur. Yine bir başka çalışmada Karakaya (2008) liseli öğrenciler üzerinde yapmış olduğu çalışmada annelerinin eğitim düzeylerinin, öğrencilerin açık şiddet, güven duyma ve örtülü şiddet alt boyutları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamamıştır.

Katılımcıların baba eğitim değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına göre, bireysel değerlerin tüm boyutlarında baba eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Koyuncu'nun (2020) yapmış olduğu çalışmada baba eğitim durumları değişkenlerinin ise bireysel değerler yönelimlerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı saptanmıştır.

Katılımcıların baba eğitim değişkenine göre şiddet eğilimine ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına göre şiddet eğiliminin tüm boyutlarında baba eğitim düzeylerine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Yılmaz (2008) tarafından Bursa ilinde yeralan liselerde gerçekleştirmiş olduğu araştırmasının sonuçlarına göre, baba eğitim durumunun öğrencilerin saldırganlık davranışına istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine bir başka çalışmada Gençoğlu ve ark. (2014) tarafından ergenler üzerinde gerçekleştirilmiş olduğu çalışmada; babanın eğitim durumunun şiddete yönelik davranışların yordayıcısı olmadığı sonucunu bulmuştur. Bir başka Karademir ve ark. (2019) tarafından yürütülen çalışmada da baba eğitim durumunun şiddet eğilimi üzerinde anlamlı bir etki etmediği sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların yerleşim yeri değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre bireysel değerlerin güven bağışlama, dürüstlük paylaşım, saygı doğruluk ve paylaşım sevgi alt boyutlarında anlamlı fark

bulunmamıştır. Disiplin Sorumluluk boyutunda ise yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı fark bulunmuştur. İkili karşılaştırmalarına göre yerleşim yeri ilçe ve il olanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yerleşim yeri il olanların disiplin sorumluluk puanları ilçe olanlara kıyasla daha yüksektir. Yerleşim yerinin büyüklüğünün artması ve bir arada yaşayan insan sayısının artması insanların etkileşimini de arttırmış olduğundan dolayı disiplin ve sorumluluğunda artması doğal bir durum olduğunu söyleyebiliriz.

Katılımcıların yerleşim yeri değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin Kruskal-Wallis sonuçlarına göre şiddet eğilimlerinin tüm alt boyutlarında yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı fark bulunmamıştır. Kiremitçi'nin (2020) yapmış olduğu Lise öğrencilerinde aile aidiyeti ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı çalışmada yaşamının çoğunu geçirdiği yer değişkenine göre şiddet eğilimi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yine Yakut'un (2012) yapmış olduğu "Lise Öğrencilerinde Dindarlık-Şiddet Eğilimi İlişkisi" adlı çalışmasından lise öğrencilerinin şiddet eğilimi puanı ortalamaları ile yerleşim yeri değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların branş değişkenine göre bireysel değerlere ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre bireysel değerlerin tüm boyutlarında anlamlı fark bulunmamıştır.

Katılımcıların branş değişkenine göre şiddet eğilimlerine ilişkin tek yönlü varyans analizi ve Kruskal-Wallis sonuçlarına göre şiddet eğilimlerinin tüm alt boyutlarında branş değişkenine göre anlamlı fark bulunmuştur. TukeyHSD ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre fiziksel Şiddet boyutunda futbol ve hentbol branşları arasında fark bulunmuştur. Futbolcuların fiziksel şiddet eğilimi daha yüksektir. Games-Howell ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre Sözel Şiddet boyutunda futbol ve hentbol branşları arasında fark bulunmuştur. Futbolcuların sözel şiddet eğilimi daha yüksektir. Dwass-Steel-Critchlow-Fligner testi ile yapılan ikili karşılaştırmalara göre futbol ve hentbol branşları arasındaki fark anlamlı değildir, ancak anlamlılığa yakın fark bulunmuştur. Futbolcuların duygusal şiddet eğilimi hentbolculara göre daha yüksektir. Genel olarak baktığımızda futbol branşının şiddet

eğilimi diğer branşlara nazaran daha yüksek çıkmaktadır. Bunun sebebi dünya genelinde en yaygın branşın futbol olması ve dolayısıyla güçlü bir rekabet içermektedir ve aynı zamanda futbolun bütçesi diğer branşlardan daha yüksektir bunun sonucu olarak da hırsın artmasıyla şiddete başvurma da arttığını söyleyebiliriz. Aynı zamanda futbol sahaları ise çoğunlukla bir ritüel olarak görülen şiddetin dışı vurumu için müsait yerler olarak görülmektedir (Frosdick ve Marsh, 2005). Diğer taraftan saldırganlık ve şiddet takım sporlarının, özellikle de futbolun kendi tabiatından gelmektedir ve “kalelerini muhafaza altına aldıktan sonra, çarpışmak için mevzilenmiş iki düşman ordusunun muharebeye tutuşması” gibi görülmüştür. “Futbol sahası, muharebe meydanının maketidir. Kale direklerinden oluşan dikdörtgen, can-kan pahasına savunulması gereken bir mevzidir. Antrenör komutan, oyuncular asker, seyircilerse gerektiğinde seferber olacak sivil savunma mangalarıdır, milislerdir. Bu oyun planıyla örgütlenen bir spor dalında, oyuncunun oyuncuyu, seyircinin seyirciyi düşman olarak görmesi kadar doğal bir şey olamaz. Aralarındaki sürtüşme bir kıvılcımla, kanlı kavgaya dönüşebilmektedir” (Demiryürek 2003). Sonuç olarak sporda şiddet ile ilgili literatür çalışmalara bakıldığında şiddet olaylarının çoğunluğu futbol üzerine olduğu görülmektedir. Gülle ve arkadaşlarının (2020) “Üniversite Öğrencilerinin Farklı Değişkenler Açısından Takım Özdeşleşme ve Karşıt Görüşe Saygı Düzeylerinin İncelenmesi” adlı yapmış oldukları çalışmalarında futbolda nefretin en yüksek düzeyde olmasına rağmen saygının en düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer taraftan Acet’in (1997) yapmış olduğu “Futbol Seyircisinin Sosyo-Kültürel Yapısının Şiddet Eylemine Etkisi, Voleybol Ve Basketbol Seyircileri İle Karşılaştırılması” isimli çalışmasında futbol, basketbol ve voleybol seyircilerinin, aile dışındaki sık sık görüştüğü insanlarla olan ilişkilerin saldırgan tutum ve davranışları karşılaştırıldığında futbol seyircisinin diğer iki branşa göre evet cevabı vererek çok yüksek bir değer gösterdiği, buna bağlı olarak da futbol seyircisinin grup içerisindeki davranışlarda daha saldırgan ve şiddete meyilli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sonuç olarak yapmış olduğumuz çalışmanın sonuçları literatürdeki diğer benzer çalışmalarla aynı doğrultuda olduğunu söyleyebiliriz.

Çizelge 3.14’de fiziksel şiddetin yordanmasına yönelik paylaşım sevgi değişkeninin yordama etkisinin incelendiği model %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Modelin açıklayıcılığı küçük etkiye işaret etmektedir. Paylaşım sevgi değişkeni fiziksel şiddet eğilimindeki varyansın %8’ini açıklamaktadır. Paylaşım sevgi değişkeninde ortaya çıkan 1 birimlik artış fiziksel şiddet eğiliminde ortaya çıkan ,45 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir.

Sözel şiddetin yordanmasına yönelik paylaşım sevgi ve dürüstlük paylaşım boyutlarının yordama etkisinin incelendiği (Çizelge 3.15) model %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Modelin açıklayıcılığı orta düzeye yakın etkiye işaret etmektedir. Yordayıcı değişkenler sözel şiddet eğilimindeki varyansın yaklaşık olarak %12’sini açıklamaktadır. Paylaşım sevgi boyutunda ortaya çıkan 1 birimlik artış sözel şiddet eğiliminde ortaya çıkan -,29 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir. Dürüstlük paylaşım boyutunda meydana gelen 1 birimlik artış sözel şiddet eğiliminde ortaya çıkan -,16 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir.

Duygusal şiddetin yordanmasına yönelik Paylaşım sevgi ve dürüstlük paylaşım boyutlarının yordama etkisinin incelendiği model %95 güven düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Modelin açıklayıcılığı orta düzey etkiye işaret etmektedir. Yordayıcı değişkenler sözel şiddet eğilimindeki varyansın yaklaşık olarak %14’ünü açıklamaktadır. Paylaşım sevgi boyutunda ortaya çıkan 1 birimlik artış sözel şiddet eğiliminde ortaya çıkan -,25 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir. Dürüstlük paylaşım boyutunda meydana gelen 1 birimlik artış sözel şiddet eğiliminde ortaya çıkan -,23 birimlik düşüşle anlamlı ilişkilidir.

Katılımcıların bağımlı ve bağımsız değişkenler arası ilişkilere göre güven bağışlama ve saygı doğruluk boyutları şiddet eğiliminin hiçbir boyutu ile anlamlı ilişkisi bulunmamıştır. Fiziksel şiddet eğilimi ile disiplin sorumluluk, dürüstlük paylaşım ve paylaşım sevgi değerleri negatif yönlü anlamlı ilişkilidir. Sözel şiddet eğilimi ile disiplin sorumluluk, dürüstlük paylaşım ve paylaşım sevgi değerleri negatif yönlü anlamlı ilişkilidir. Duygusal şiddet eğilimi ile disiplin sorumluluk, dürüstlük paylaşım ve paylaşım sevgi değerleri negatif yönlü anlamlı ilişkilidir.

Disiplin sorumluluk, dürüstlük paylaşım ve paylaşım sevgi boyutlarında puanları yüksek olanların fiziksel şiddet, sözel şiddet ve duygusal şiddet eğilimleri düşük bulunmuştur.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

İç Anadolu bölgesinde okuyan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin değerler ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkiyi incelediğimiz çalışmamız, dolaylı yoldan da olsa sporda şiddetin nedenleri ve nasıl önlenebileceğine yönelik olarak fikir vermektedir. Şiddetin bir çok sebebi olduğu gibi şiddeti engelleyebilecek birçok yöntemde bulunmaktadır. Bunlardan birisi de eğitimidir. Özellikle değerler eğitimi şiddetin önlenmesinde önemli bir katkı sağladığını söyleyebiliriz. Değerler ve şiddet, insanın davranışlarına, düşüncelerine genelde ise hayatına yön gösteren olgulardır. Bir taraf iyi ve güzel olan tarafı belirtirken, diğer taraf bunun tam tersini belirtir. Değerler bireyler için bir yücelme ideali meydana getirirken, şiddet kolaylığı ve sıradanlığı ve anlık var olanı öngörmektedir. Sonuç olarak değerler - şiddet eğilimini, şiddet eğilimi ise insanların sahip oldukları değer seviyelerine etki etmektedir. Bireylerin sahip olduğu değerlere bağlılığı, bu değerleri içselleştirme seviyeleri artış gösterdikçe şiddet eğilimi azalış göstermektedir. Değerlerin zayıflamaya başladığı bir durumda şiddetin artış göstermesi beklenen bir durum olduğunu söylemek mümkündür (Güneş, 2015). Çalışmamızda da öğrencilerin değerler eğilimi yükseldikçe şiddet eğilimlerinin azaldığı görülmektedir. Araştırmamıza katılan Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin değerler eğilimi yüksek şiddet eğilimleri düşük düzeyde bulunmuştur. Takım sporları şiddet eğilimi ölçeği alt boyutları incelendiğinde araştırma grubunda yer alan bireylerin ortalaması düşük bulunmuştur. Bireysel değerler envanterinin sınıf, baba eğitim ve branş değişkenlerine göre tüm alt boyutlarda anlamlı fark bulunamazken cinsiyet, anne eğitim ve yerleşim yeri değişkenine göre çeşitli alt boyutlarda anlamlı farklar bulunmuştur. Şiddet eğilimi ölçeğinin tüm alt boyutlarında anne eğitim, baba eğitim yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulunamazken cinsiyet, sınıf ve branş değişkenine göre çeşitli alt boyutlarda anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Elde ettiğimiz sonuçlara göre şu öneriler sunulabilir:

- 1- Çalışmamızın sonucunda öğrencilerin değerler ile şiddet eğilimleri arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Bundan dolayı şiddet eğiliminin azalması için spor bilimleri fakültesi öğrencilerine değerler ile alakalı dersler koyulabilir.
- 2- Araştırmamız 405 kişi ile gerçekleştirilmiştir, yapılacak diğer çalışmalarda daha büyük örneklem gurupları incelenebilir.
- 3- Araştırmamız İç Anadolu Bölgesinde 'ki spor bilimleri fakültelerinde gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki çalışmalar diğer bölgelerdeki spor bilimleri fakülteleri ile gerçekleştirilebilir.
- 4- Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda başka bölümlerde okuyan takım sporları sporcuları üzerinde araştırmalar yapılabilir.
- 5- Araştırmamız takım sporları yapan sporcular ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki çalışmalar bireysel sporcular üzerine yapılabilir.
- 6- Araştırmamız üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda orta okul veya lise düzeyinde öğrencilerle yapılabilir.

ÖZET

İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu çalışmanın amacı İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin değerler ve şiddet eğilimlerinin karşılaştırmalı incelenmesidir. Araştırmanın evrenini İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır, araştırmanın örnekleme ise Ankara, Konya, Sivas, Karaman illerinde takım sporları yapan 405 Spor Bilimleri Fakültesi öğrencisi oluşturmaktadır. Verilerin toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formunun yanı sıra Bireysel değerler Envanteri ve Takım Sporları Şiddet Eğilim ölçeği kullanılmıştır. Veriler JAMOVİ (2.2.2) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normalliği çarpıklık ve basıklık gibi betimsel istatistiklere dayalı olarak değerlendirilmiştir. Normal dağılım gösteren veriler üzerinde değişkenler arasında farkı incelemek için bağımsız örneklem T-testi ve tek yönlü varyans analizi, ilişkiler için ise Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. Normal dağılım göstermeyen veriler için ise Kruskal Wallis testi ile Spearman Korelasyon testi uygulanmıştır. Bulgulara göre katılımcıların bireysel değer envanteri alt boyutları incelendiğinde değerlere yönelik ortalamalar yüksek bulunmuştur. Takım sporları şiddet eğilimi ölçeği alt boyutları incelendiğinde bireylerin ortalaması düşük bulunmuştur. Bireysel değerler envanterinin sınıf, baba eğitim ve branş değişkenlerine göre tüm alt boyutlarda anlamlı fark bulunamazken cinsiyet, anne eğitim ve yerleşim yeri değişkenine göre çeşitli alt boyutlarda anlamlı farklar bulunmuştur. Şiddet eğilimi ölçeğinin tüm alt boyutlarında anne eğitim, baba eğitim yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılıklar bulunamazken cinsiyet, sınıf ve branş değişkenine göre çeşitli alt boyutlarda anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bireysel değerler ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmek için yapılan korelasyon testine göre orta düzeyde negatif yönde ilişki bulunmuştur. Sonuç olarak bireylerin değer ve şiddet eğilimleri çeşitli değişkenlere göre farklılık göstermektedir ve değerlere yönelik algıları yüksek olan bireylerin şiddet eğilimleri düşüktür.

Anahtar Sözcükler: Değerler, spor, sporda değerler, sporda şiddet, şiddet.

SUMMARY

Investigation of the Relationship Between Values and Violence Tendencies of Faculty of Sport Sciences Students Who Play Team Sports in the Central Anatolia Region

The aim of this study is to compare the values and violence tendencies of the students of the faculty of sports sciences who do team sports in the Central Anatolia Region. The population of the research consists of the students of the Faculty of Sports Sciences who do team sports in the Central Anatolia Region, and the sample of the research consists of 405 Faculty of Sports Sciences students who do team sports in the provinces of Ankara, Konya, Sivas, and Karaman. In addition to the Personal Information Form prepared by the researcher, the Individual Values Inventory and Team Sports Violence Tendency Scale were used as the data collection tool. The data were analyzed using the JAMOVİ (2.2.2) program. The normality of the data was evaluated based on descriptive statistics such as skewness and kurtosis. Independent sample T-test and one-way analysis of variance were used to examine the difference between variables on normally distributed data, and Pearson correlation analysis was used for relationships. Kruskal Wallis test and Spearman Correlation test were used for data that did not show normal distribution. According to the findings, when the individual value inventory sub-dimensions of the participants were examined, the averages for the values were found to be high. When the sub-dimensions of the team sports violence tendency scale were examined, the average of the individuals was found to be low. While no significant difference was found in all sub-dimensions of the individual values inventory according to class, father's education and branch variables, there were significant differences in various sub-dimensions according to gender, mother's education and place of residence. While no significant differences were found in all sub-dimensions of the violence tendency scale according to the mother's education, father's education and place of residence, significant differences were found in various sub-dimensions according to the variable of gender, class and branch. According to the correlation test performed to evaluate the relationship between individual values and violence tendencies, a moderate negative relationship was found. As a result, the values and violence tendencies of individuals differ according to various variables, and the violence tendencies of individuals with high perceptions of values are low.

Keywords: Sport, values, values in sport, violence, violence in sport.

KAYNAKLAR

- ACET M (1997). Futbol Seyircisinin Sosyo-Kültürel Yapısının Şiddet Eylemine Etkisi, Voleybol Ve Basketbol Seyircileri İle Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- AĞLAMAZ T (2006). Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Puanlarının Kendini Açma Davranışı, Okul Türü, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Anne-Baba Öğrenim Düzeyi ve Ailenin Aylık Gelir Düzeyi Açısından İncelenmesi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, . Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- AKBAŞ O (2004). Türk millî eğitim sisteminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim II. kademedeki gerçekleşme derecesinin değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- AKDOĞAN H (2003). Muhasebe Meslek Etiğinin Kamunun Aydınlatılmasındaki Önemine Meslek Mensuplarının Yaklaşımları, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları,
- AKKAŞ İ, UYANIK Z (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, **6**(1): 32-42. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/nevsosbilen/issue/19741/211291>
- AKKOYUNLU Y (1996). Beden Eğitimi ve Spor . *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **1**(1): 80-0 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/11142/133287>
- ASAN T, EKŞİ F, DOĞAN A, EKŞİ H (2008). Bireysel Değerler Envanteri' nin dilsel eşdeğerlik, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27: 15-38.
- AYDIN E (2016). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Bireysel Değerleri İle Mesleki Motivasyon Ve Mesleki Yeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Trabzon.
- AYDİN M (2003). Gençliğin değer algısı: Konya örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, **1**(3): 121-144.
- AYDOĞDU ÜR, KARAMUSTAFAOĞLU O, BÜLBÜL MŞ (2017). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri ile Örneklem İlişkisi: Doğrulamalı Doküman Analizi Örneği, *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, (30).

- AYTAN M, SOYAL M, ATTİLA A (2019). Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan Spor Yöneticiliği Bölümü Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin İncelenmesi (İstanbul Esenyurt Üniversitesi Örneği). *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 20-29.
- BAHAR E (2014). Meslek Etiği, *Detay Yayıncılık*, Ankara, s.1.
- BAYRAKTAROĞLU E (2016). Lise Öğrencilerinin Ahlaki Olgunluk Düzeyleri İle Mizah Tarzları Ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, / Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı / Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- BİRCAN HH (2013). Ahlak: Mutluluk ve Erdem, s. 676- 678, İslam Felsefesi Tarihi ve Problemler, İslam, İstanbul.
- BULUT S (2011). Atasözlerinin değerler eğitimindeki yeri. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- BULUT SS (2012). Gazi eğitim fakültesi öğrencilerinin değer yönelimleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(3): 216-238.
- ÇAĞLAYAN HS, FİŞEKÇİOĞLU İ (2004). Futbol Seyircisini Şiddete Yönelten Faktörler . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12): 127-142. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61776/923519>
- CAN N (2010). Şiddetin İdeolojik Yüzü ya da Faşizmin Korunan Baltası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1): 1-10. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunisobil/issue/2823/38094>
- ÇAVDAR M (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Bireysel Değerlerinin Çok Boyutlu İncelenmesi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ÇETİNKAYA SK (2013). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin Ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(2): 21-43.
- ÇİFTPINAR B (2003). Dil ve sözel şiddet. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(5): 45-57.
- COOK J, WALL T (1980). New Work Attitude Measures of Trust Organizational Commitment and Personal Need Non-Fulfilment. *Journal of Occupational Psychology* (53): 39-52.
- CUMHURİYET (27.02.2017). Futbol maçında skandal! Faul yapan rakibine kafa attı. Erişim Adresi:[<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/futbol-macinda-skandal-faul-yapan-rakibine-kafa-atti-686464>].Erişim Tarihi:01/12/2022

- DAVENPORT N, SCHWARTS RD, ELİOT GP (2003). Mobbing, İşyerinde Duygusal Taciz, Çeviren: O. Cem Önerioy, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- DEMİRHAN G (2014). Sportif değerler ve eğitimi. *Toplum ve Hekim*, **29**(5): 351-355.
- DEMİRYÜREK MS (2003). Futbolda Şiddet Olgusu ve Futbol Karşılaşmalarının Güvenlik Yönetimi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DOKUR AS (2019). Yetişkinlik dönemi kişilerarası güven ve dindarlık ilişkisinin psikolojik tahlili (osmaniye örneğinde). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, Sakarya.
- DURSUN Y (2011). Şiddetin İzini Sürmek: Şiddet Nedir?. *FLSF Felsefe Ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (12): 1-18.
- ERASLAN M, KARAFİL AY, AKGÜL MH, KORKMAZ S (2017). Üniversiteler Arası Spor Müsabakalarına Katılan Muay Thai Sporcularının Şiddet Eğilimlerinin Değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **9**(22): 404-412.
- ERDEM SS (2017). Düzce ilinde lise birinci sınıflarda; şiddet algısı, şiddete maruziyet ve şiddet uygulama sıklığı. Düzce Üniversitesi, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Tıpta Uzmanlık Tezi, Düzce.
- FROSDİCK S, MARSH P (2005). Football Hooliganism. Oregon: Willan Publishing
- GENÇOĞLU C, KUMCAĞIZ H, ERSANLI K (2014). Ergenlerin şiddet eğilimine etki eden ailevi faktörler. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish* 2014; **9**(2): 639-652.
- GENÇOĞLU C, KUMCAĞIZ, H, ERSANLI K (2014). Ergenlerin Şiddet Eğilimine Etki Eden Ailevi Faktörler. *Electronic Turkish Studies*, **9**(2).
- GEORGE D, MALLERY M (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson
- GİRGİNER N, AYDIN S, ÇAVDAR Z (2006). Üniversite öğrencilerinin sporda şiddet konusuna yaklaşımları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **7**(2).
- GÖLDAĞ B (2015). Öğrencilerin Şiddet Eğilimi Düzeyleri ve Değer Algıları, Türk Bilim Araştırma Vakfı, **8**(4):1-15.
- GÖMLEKSİZ MN (2007). Lise öğrencilerinin toplumsal değerlere ilişkin tutumları: Elazığ ili örneği. *Değerler ve eğitimi*, 727-741.

- GÜÇLÜ M (2015). Türkiye'de Değerler Eğitimi Konusunda Yapılan Araştırmalar. *Journal of International Social Research*, 8(38).
- GÜLER YE (2014). Ergen Futbolcular Da Şiddet Eğilimi ile Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Ankara İli Örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- GÜLLE M, AKTAŞ Ö, BÜYÜKTAŞ B (2020). Üniversite öğrencilerinin farklı değişkenler açısından takım özdeşleşme ve karşıt görüşe saygı düzeylerinin incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2): 53-60.
- GÜNEŞ A (2015). Lise Öğrencilerinin Şiddet Ve Değer Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Rize İli Örneği). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Din Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Sivas.
- GÜNGÖR E (1993). Değerler psikolojisi. Amsterdam: Türk Akademisyenler Birliği.
- GÜNGÖR E (2000). Değerler psikolojisi üzerine araştırmalar. İstanbul: Ötüken.
- GÜR A (2021). Kur'ân-ı Kerîm'e göre insanın sorumluluğu ve samimiyet ile ilişkisi. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, Düzce.
- HASKAN Ö, YILDIRIM İ (2012). Şiddet Eğilimi Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163): 165-177.
- HOSTETTER SJ (2003). *Institutional culture in the Bible college and its relationship to organizational members' values*. Trinity Evangelical Divinity School.
- İHA (21.03.2008). Hentbol maçında tekme tokat kavga. Erişim Adresi: [\[https://www.ihha.com.tr/haber-hentbol-macinda-tekme-tokat-kavga-16158/\]](https://www.ihha.com.tr/haber-hentbol-macinda-tekme-tokat-kavga-16158/). Erişim Tarihi:10/02/2022.
- İRFAN S (2013). Spor-şiddet ilişkisi, nedenleri ve çözüm önerileri. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (2): 137-157.
- İŞİK E, DEMİRCİOĞLU H (2019). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin İncelenmesi. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 3(2): 67-84.
- KARADEMİR T, KARADEMİR M, PAKYARDIM C (2019). Sporcularda şiddet eğilimi: taekwondo sporcuları üzerinde bir araştırma. 17. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı Tam Metin Bildiri, Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya, 13-16 Kasım 2019.
- KESİCİ A (2018). Lise öğrencilerinin sorumluluk düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(3): 965-985.

- KESKİN Y (2016). Değer Sınıflaması Üzerine Aksiyonel Bir Deneme. *Electronic Turkish Studies*, **11**(3).
- KILKIŞ S (2019). Okul Takımlarında Faaliyet Gösteren Sporcu Öğrencilerin Saldırganlığa Ve Şiddete Eğilimlerinin İncelenmesi (Adana İli Örneği). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı, Yüksek Lisan Tezi, Niğde.
- KİREMİTÇİ S (2020). Lise öğrencilerinde aile aidiyeti ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- KORKMAZ S (2014). Din psikolojisinde değerler ve Erol Güngör'ün değerler hakkındaki görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (24): 177-199.
- KOYUNCU SN (2020). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunda Farklı Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Değer Yönelimleri Üzerine Bir Araştırma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Burdur.
- KÜÇÜKİBİŞ HF, ÖZKURT B, KAYA A (2022). Examination of the levels of social support adolescent students receive in physical activities and individual and social responsibility levels of participants. *International Innovative Education Researcher*, **2**(2): 347-372.
- KURTOĞLU FS (2017). Âşık Veysel'in Şiirlerini Değerler Eğitimi Açısından Okumak. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, (83): 101-123.
- KUŞDİL ME, KAĞITÇIBAŞI Ç (2000). Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, **15**(45): 59-76.
- KUTER FÖ, KUTER M (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (6): 75-94.
- MEGLINO RM, RAVLIN EC. (1998). "Individual Values In Organizations: Concepts, Controversies and Research", *Journal of Management*, **24**(3): s351, 39s.
- MİCHAUD Y (1991). Şiddet, çev. Cem Muhtarlıoğlu, İstanbul: İletişim Yayınları 1991.s.11.
- MİLLİYET. (17.05.2013, son güncelleme tarihi, 30.06.2020). Kavgaya ağır fatura. Erişim: [<https://www.milliyet.com.tr/skorer/kavgaya-agir-fatura-1709814>]. Erişim Tarihi: 10/02/2022.
- ÖGEL K, TARI İ, EKE YC (2006). Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme. Yeniden Yayınları No: 17, İstanbul.

- OLUK F (2019). Denizli’de Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Evli Çiftlerle Niteliksel bir Çalışma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Genel Sosyoloji ve Metodoloji Ana Bilim Dalı, Sosyoloji Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
- ÖNGEL HB (1997). Sporda Etik Değerler Açısından Doping. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2): 68-79.
- ORTAK SES. (13.05.2013). Kadıköyde neler yaşandı?. Erişim Adresi: [http://www.ortaksos.com/kadikoyde-neler-yasandi_6512h.htm]. Erişim Tarihi: 10/02/2022.
- ÖZEN Ö, KARTELLİ F (2017). Türkiye’de yayın yapan çocuk kanallarında yayınlanan çizgi filmlerdeki şiddet olgusunun analizi. *Marmara İletişim Dergisi*, (27): 81-93.
- ÖZERKMEN N, GÖLBAŞI H (2012). Toplumsal bir olgu olarak şiddet. *Akademik Bakış Dergisi*, 28: 1-19.
- ÖZGENTÜRK İ, KARĞIN V, BALTACI H (2012). Aile içi şiddet ve şiddetin nesilden nesile iletilmesi. *Polis Bilimleri Dergisi*, 14(4): 55-77.
- ROKEACH M (1973). The nature of human values. New York: Wiley
- ROKEACH M (1973). The Nature of Human Values. New York: Free Press; 1973.
- ROY A (2003). Factor analysis and initial validation of the personal values inventory. Unpublished doctorate dissertation, Tennessee State University, USA
- Sağlık Çalışanlarına Yönelik Artan Şiddet Olaylarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. Ocak 2013.
- ŞAHİN HK (2010). Aile içi şiddetle mücadele çalışmaları ve karşılaşılan sorunlar. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- SARITUNÇ B (2018). Popüler Kültürün Gençlerdeki Değer Algısına Etkisi ile İlgili Bir Durum Tespiti. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2): 213-230. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kebd/issue/67221/1049170>
- SAVAŞ Ö (2021). Namık Kemal’in Cezmi adlı romanında etik ve estetik. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 548-561. DOI: 10.29000/rumelide.990151.
- SCHWARTZ SH (2012). An overview of the Schwartz theory of basic values. *Online readings in Psychology and Culture*, 2(1), 2307-0919.
- SCHWARTZ SH (1999). A theory of cultural values and some implications for work. *Applied psychology*, 48(1), 23-47.

- ŞENGÜN M (2008). Lise Öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeylerinin bazı kişisel değişkenler açısından incelenmesi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı / Din Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- SİNİREN MA (2018). Ortaöğretim öğrencilerinin bireysel değer algılarının incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Burdur.
- T24 (17.08.2021). Yakın geçmişin en meşhur 6 futbolcu kavgası. Erişim Adresi: [\[https://t24.com.tr/haber/yakin-gecmisin-en-meshur-6-futbolcu-kavgasi,972500\]](https://t24.com.tr/haber/yakin-gecmisin-en-meshur-6-futbolcu-kavgasi,972500). Erişim Tarihi:10/02/2022.
- TANRİVERDİ H (2012). Spor ahlaki ve şiddet. *The Journal of Academic Social Science - Studies. Publication of Association Esprit, Société et Rencontre Strasbourg/FRANCE*, 5(8): 1071-1093.
- TEPE İY (2021). Üniversite Öğrencilerinin Aşka ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Sosyal Hizmet Politikaları ve Uygulamaları Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- TONGO GÇ (2020). Sporda değerler, hedef yönelimleri ve ahlaki karar alma tutumlarının incelenmesi. Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hareket ve Antrenman Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, Antalya.
- TRTSPOR (31.10.2019). NBA’ın unutulmaz kavgaları. Erişim Adresi: [\[https://www.trtspor.com.tr/foto-galeri/nbain-unutulmaz-kavgalari/2523/sayfa-1.html\]](https://www.trtspor.com.tr/foto-galeri/nbain-unutulmaz-kavgalari/2523/sayfa-1.html). Erişim Tarihi:10/02/2022.
- TÜRK DİL KURUMU SÖZLÜKLERİ (2022). Erişim Adresi: [\[https://sozluk.gov.tr/\]](https://sozluk.gov.tr/). Erişim tarihi: 21/01/2022.
- TÜRKSOY İA, GÜVENDİ B, TOLROS T (2019). Amatör Lig Futbolcularında Sporda Ahlaktan Uzaklaşma, Gündüsel İklim ve Karar Verme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1): 54-62. DOI: 10.24289/ijsser.483295
- USLU F (2016). Spor Hukuku Dersleri. Ankara: Adalet Yayınevi.
- UYGUÇ N (2003). Cinsiyet, bireysel değerler ve meslek seçimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1): 93-103.
- UYSAL A (2006). Okul öncesi dönemde çocuğa doğruluk kavramının kazandırılması ve din eğitimi ile ilişkisi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Din Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, İstanbul.

- WAYSON WW (1985). Opening windows to teaching: Empowering educators to teach self-discipline. *Theory Into Practice*, **24**(4): 227-232.
- WOLF R, DAİCHMAN L, BENETT G (2002). Abuse of the elderly. In *World Report on Violence and Health* (Eds EG Krug, LL Dahlberg, JA Mercy, AB Zwi, R Lozano):125-127. Geneva, WHO.
- YAKUT S (2012). Lise Öğrencilerinde Dindarlık-Şiddet Eğilimi İlişkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı / Din Psikolojisi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- YAZICI K (2006). “Değerler Eğitimi’ne Genel Bir Bakış”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (19): 499-522.
- YEĞİNTÜRK G (2019). Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi-oluşlarının sosyal sorumluluk davranışlarına göre incelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, İzmir.
- YILMAZ İ (2008). Endüstri meslek lisesi öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin çok boyutlu olarak incelenmesi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ZİYAGİL MA, BİLİR P, ÇEKİN R, TEMUR CS (2012). Türkiye’de sporda saldırganlık, şiddet ve çözüm önerileri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **7**(1): 1-14.

EKLER

Ek-1. Etik Kurul İzni

T.C
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 56786525-050.04.04 / 572.123
Konu : Etik Kurul Kararı Hakkında

04.07.2022

Sayın Kerim Ali AKGÜL
Spor Bilimleri Fakültesi

İlgi: 30/05/2022 tarihli başvurunuz.

"İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı teziniz ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Etik Kurulunun 27/06/2022 tarihli toplantısında alınan 12/118 sayılı kararın bir örneği ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Ercan BAYAZİTLİ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER:
Karar Örneği (1 sayfa)

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 27/06/2022
Toplantı Sayısı : 12
Karar Sayısı : 118

118-Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı öğretim üyesi **Prof. Dr. Hakan Sunay**'ın danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi **Kerim Ali Akgül**'ün "İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili 30/05/2022 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda **Prof. Dr. Hakan Sunay**'ın danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi **Kerim Ali Akgül**'ün "İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili COVID-19 salgını nedeniyle; çalışma takviminiz de dahil araştırmanızda oluşabilecek tüm değişikliklerin Etik Kurulumuza yazılı olarak bildirilmesi, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAGLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÖNETİM KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Toplantı Sayısı : 44	Karar Sayısı: 1984	Toplantı Tarihi: 11.10.2022
-----------------------------	---------------------------	------------------------------------

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığının 06.10.2022 tarih ve 674869 sayılı yazısı görüşüldü.

Spor Bilimleri Anabilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri tezli yüksek lisans programı öğrencisi Kerim Ali AKGÜL'ün tez projesinin “*İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporlar Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*” olarak kabulüne oybirliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR
Dilek BADEM
Enstitü Sekreteri

Ek-2. Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

(Ölçek İçin)

Çalışmanın Adı: İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sorumlu Araştırmacı: Kerim Ali AKGÜL

Sizden Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yönetimi Anabilim Dalı'nda yürütülmekte olan "İç Anadolu Bölgesinde Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans çalışmasına katılmanız istenmektedir.

Bu çalışmanın amacı, İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin değerler ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Bu araştırmada yer almak tümüyle sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da başladıktan sonra yarıda bırakabilirsiniz. Katılımcılardan herhangi bir ücret alınmayacak ve verilmeyecektir. Verilerin toplanmasında online anket yöntemi kullanılacaktır. Online anket Google formlardan oluşturulacak ve katılımcılara sosyal medya iletişim araçlarıyla ulaştırılacaktır. Araştırmada elde edilen veriler sadece bilimsel bir çalışma olarak yüksek lisans tezinde kullanılacaktır. Verilen bilgi ve düşünceler kesinlikle gizli tutulacak ve başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Araştırmada gizlilik esas olacaktır ve istenildiğinde elde edilen bilgiler araştırmanın her aşamasında sizinle paylaşılacaktır. Katılımcılara herhangi bir ücret ödenmeyecek ya da katılımcılardan herhangi bir ücret alınmayacaktır.

Araştırma grubunu İç Anadolu Bölgesinde takım sporları yapan spor bilimleri fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Ölçeklerde 41 madde yer almaktadır. Ölçeklerde yer alan maddelere içtenlikle cevap verdiğiniz takdirde, doğru verilere ulaşılmasında büyük katkınız olacaktır. Soruların yanıtlanması 3 ile 5 dakika arası bir zaman alacaktır.

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlamadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metin katılımcılara okundu. Katılımcıların eksik kaldığını düşündüğü konularda sorularını araştırmacıya sorabileceği belirtildi.

Çalışmanın konusu, amacı ve sonuçları Yüksek Lisans öğrencisi Kerim Ali AKGÜL tarafından bana açıklanmıştır. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.

Katılımcı Öğrenci:

Adı Soyadı:

Tarih :

İmza :

Sorumlu Araştırmacının:

Adı Soyadı:

Tarih :

İmza :

Ek-3. Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyetiniz:	☐ Erkek		☐ Kadın		
Üniversiteniz:	☐ Kmu	☐ Sü	☐ Aü	☐ Cü	
Sınıfınız?:	☐ 1. Sınıf	☐ 2. Sınıf	☐ 3.Sınıf	☐ 4.Sınıf	
Bölümünüz:	☐ Antrenörlük	☐ Spor Yöneticiliği	☐ Beden Eğitimi Öğretmenliği		
Anne Eğitim Durumu:	☐ İlköğretim	☐ Lise	☐ Lisans	☐ Lisansüstü	
Baba Eğitim Durumu:	☐ İlköğretim	☐ Lise	☐ Lisans	☐ Lisansüstü	
Yetiştığınız Yerleşim Yeriniz:	☐ Köy	☐ Kasaba	☐ İlçe	☐ İl	
Hangi Takım Sporunu Yapıyorsunuz?	☐ Futbol	☐ Basketbol	☐ Voleybol	☐ Hentbol	☐ Diğer

Ek-4. Bireysel Değerler Envanteri

Aşağıdaki cümlelerin her birine ne derece katıldığınızı, yanındaki kutucuklarda yer alan rakamlardan yalnızca birinin üstüne (X) işareti koyarak gösteriniz.

1	2	3	4	5		
Kesinlikle katılmıyorum		Kesinlikle katılıyorum				
1	Özgür ruhlu olmakla kendini kontrol edebilmek arasında denge kurabilirim.	1	2	3	4	5
2	İşimi yaparken doğru süreçleri takip ederim.	1	2	3	4	5
3	Dürüstlük ve doğruluk başarıyla ilişkilidir.	1	2	3	4	5
4	Özür dilemek bana göre değildir.	1	2	3	4	5
5	Bence paylaşmak iyi ve sağlıklı bir ilişkinin temelidir.	1	2	3	4	5
6	Bir şeyi yapacağını söyleyip de yapmayan insanları affedebilirim.	1	2	3	4	5
7	Diğer insanların katkısına saygı duyarım.	1	2	3	4	5
8	Hiç kimseye güvenemem.	1	2	3	4	5
9	Kendimi kaliteli bir ürün ortaya koymaya adanmışımdır.	1	2	3	4	5
10	Diğer insanların fikirlerini dinlemektense kendimi onlarla karşı karşıya kalmış buluyorum.	1	2	3	4	5
11	Dürüstlük ve bütünleşme ev dışında gerekli değildir.	1	2	3	4	5
12	Dürüstlük benim için en üstün önceliğe sahiptir.	1	2	3	4	5
13	Biri benim duygularımı incittiğinde affedebilirim.	1	2	3	4	5
14	Kendimi disiplinli biri olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
15	Birlikte çalıştığım insanlara saygı duyarım.	1	2	3	4	5
16	İşte adil olarak kendime düşen payı yaparım.	1	2	3	4	5
17	Bir hata yaptığımda hatamı kabul ederim.	1	2	3	4	5
18	Başkalarının bakış açılarına saygı duyarım.	1	2	3	4	5
19	Başkalarına güvenmenin eski moda olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
20	Kendi hatalarım hakkında dürüst olabilirim.	1	2	3	4	5
21	Birlikte çalıştığım insanların yorumlarını saldırgan bulursam onlara nasıl hissettiğimi söylerim.	1	2	3	4	5
22	Paylaşmacı biriyimdir.	1	2	3	4	5
23	Dürüstçe fikirlerimi ifade ederim.	1	2	3	4	5
24	Geçmişte bana yanlış davranmış olan birini affederim.	1	2	3	4	5
25	İnandığım bir değer vardır.	1	2	3	4	5
26	Bence özür dilemek zayıflık işaretidir.	1	2	3	4	5
27	Geçmiş deneyimlerimden dolayı konuşmayacağım insanlar vardır	1	2	3	4	5
28	Adanmış bir çalışanım.	1	2	3	4	5
29	Kin tutarım.	1	2	3	4	5
30	Biriyle paylaşımda bulununca kendimi iyi hissederim.	1	2	3	4	5

31	Dürüstlüğün işe yaradığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
32	İnsanlar bana güvenir.	1	2	3	4	5
33	Hedeflerim vardır.	1	2	3	4	5
34	“Özür dilerim” demek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5
35	Kendimi tümüyle iyi hissetmemde paylaşmanın yeri büyüktür.	1	2	3	4	5
36	Hata yapan insanları affedebilirim.	1	2	3	4	5
37	Kendimi dürüst biri olarak görürüm.	1	2	3	4	5
38	İnsanların itimat ettiği biriyimdir.	1	2	3	4	5
39	Diğer insanlara güvenmek konusunda şüpheliyimdir.	1	2	3	4	5
40	Güvenilir biriyim.	1	2	3	4	5
41	Ulaşmaya çalıştığım amaçlarım var.	1	2	3	4	5
42	“Affedebilir ve unutabilirim.”	1	2	3	4	5
43	Nitelikli bir çalışma ortamına kendimi adamaktayım.	1	2	3	4	5
44	Kendimi sadık bir kişi olarak tanımlarım.	1	2	3	4	5
45	Sözüm senedir.	1	2	3	4	5
46	İşverenimin başarılı olduğunu görmeye kendimi adadım.	1	2	3	4	5
47	Sonuçları ne olursa olsun doğrulardan yanayım.	1	2	3	4	5

Ek-5. Takım Sporları Şiddet Eğilim Ölçeği

			Asla Doğru Değil	Nadiren Doğru	Ara Sıra Doğru	Genellikle Doğru	Tamamen Doğru
Fiziksel Şiddet Eğilimi	M1	Müsabaka esnasında birisi bana vurursa bende mutlaka karşılık veririm.	1	2	3	4	5
	M2	Takım arkadaşına kötü söz söyleyen birine fiziksel şiddet kullanmamda bir sakınca yoktur.	1	2	3	4	5
	M3	Aile fertlerimden birine kötü söz söyleyen birine fiziksel şiddet kullanırım.	1	2	3	4	5
	M4	Bana kötü söz söyleyen birine fiziksel şiddet kullanmamda bir sakınca yoktur.	1	2	3	4	5
	M5	Müsabaka/maç/yarışma sırasında sinirlendiğimde fiziksel bir kavgaya girerim.	1	2	3	4	5
	M6	Rakip oyuncu bana vurduğunda ben de ona vururum.	1	2	3	4	5
	M7	Müsabaka esnasında fiziksel kavga çıktığında ben de olaya dâhil olurum.	1	2	3	4	5
Sözel Şiddet Eğilimi	M8	Rakip oyunculara küçük düşürücü lakap (takma isim) takarım.	1	2	3	4	5
	M9	Rakip oyunculara gerektiğinde küfredirim.	1	2	3	4	5
	M10	Rakip oyunculara argo kelimeler kullanırım.	1	2	3	4	5
	M11	Rakip oyunculara onur kırıcı kelimeler kullanırım	1	2	3	4	5
	M12	Gerektiğinde takım arkadaşına küfredirim.	1	2	3	4	5
	M13	Sinirlendiğimde hakeme kötü sözler söylerim	1	2	3	4	5
Duyusal Şiddet Eğilimi	M14	Rakip oyuncular hakkında söylentiler yayarım.	1	2	3	4	5
	M15	Takım arkadaşlarım hakkında söylentiler yayarım.	1	2	3	4	5
	M16	Takım arkadaşlarımdan bazılarını gerektiğinde dışlarım.	1	2	3	4	5
	M17	Takım arkadaşlarımı korkutarak baskı kurmaya çalışırım	1	2	3	4	5

Ek-6. Kurum İzinleri

T.C.
SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : E-30182376-010.99-151002
Konu : Anket Uygulama İzni (Kerim Ali
AKGÜL)

04.04.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 28.03.2022 tarihli ve 462917 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri tezli yüksek lisans öğrencisi Kerim Ali AKGÜL "**İç Anadolu Bölgesindeki Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" başlıklı tez projesi kapsamındaki çalışmalarını Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, takım sporları yapan öğrencilere uygulanabilme talebi Rektörlüğümüzce uygun görülmüş olup, ilgili birimimizce gerekli duyurular öğrencilere yapılacaktır.

Bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Prof.Dr. Hilmi ATASEVEN
Rektör Yardımcısı

Ek:

- 1- Dilekçe (1 Sayfa)
- 2- Tez Öneri Formu (9 Sayfa)
- 3- Bireysel Değerler Envanteri (3 Sayfa)
- 4- Takım Sporlarında Şiddet Eğilimi Ölçeği Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması (1 Sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne

Bilgi:
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığına
Koruma ve Güvenlik Birimine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSVLZ76F2T Pin Kodu :04862

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/cumhuriyet-universitesi-ebys>

Adres : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Merkez/Sivas
Telefon:0 346 487 00 00 - 1996/2037 Faks:0 346 219 1110
e-Posta:ryaziisl@cumhuriyet.edu.tr Web:www.cumhuriyet.edu.tr
Kep Adresi:cumhuriyetuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Güven ŞENYURT
Unvanı: Şef

Evrak Tarih ve Sayısı: 12.05.2022-E.284128

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-29502190-300-284128
Konu : Kerim Ali AKGÜL'ün tez çalışması izin talebi

(SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ)

İlgi : 28.03.2022 tarihli, 462917 sayılı yazı

İlgi yazınızda adı geçen öğrencinin, anılan projesine ilişkin çalışmalarını yapması tarafımızca uygun görülmüştür.
Gereğini rica ederim.

Belge Doğrulama Kodu : *HS58ZADMVH* Pin Kodu : 32492

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/selcuk-universitesi-ebys>

Adres : Selçuk Üniversitesi SBF Alâeddin Keykubad Kampüsü, Konya-Türkiye
Telefon : 3322411606 Faks : 3322411607
e-Posta: info@selcuk.edu.tr Web: www.selcuk.edu.tr
Kep Adresi : selcukuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : Yeliz ÖZKAN
Unvanı : Şef

Tel No : 03322234722

EĞİTİM

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-31344274-044-65572
Konu : Kerim Ali Akgül'ün Tez Çalışması İzin Talebi

15.04.2022

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 30.03.2022 tarihli ve 64002 sayılı yazı.

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Bilimleri Anabilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri tezli yüksek lisans programı öğrencisi Kerim Ali AKGÜL'ün "İç Anadolu Bölgesindeki Takım Sporları Yapan Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Değerler ve Şiddet Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez projesi kapsamında Fakültemizin takım sporları yapan öğrencilerine uygulama talebine yönelik başvurusu uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Sefa LÖK
Dekan V.

Ek Üzerindeki Mevcut Elektronik İmzalar

SEFA LÖK (Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı - Dekan V.) 14.04.2022 15:29

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSP4EE2K64

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/karamanoglu-mehmetbey-universitesi-cbvs>

E-Posta : sporbf@kmu.edu.tr

Kep Adresi : kmu.rektorluk@hs01.kep.tr

Bilgi için: Dilara TAŞCI
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

